

**Zestawienie uwag zgłoszonych przez organizacje pozarządowe do
„Zasad wspierania realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób
z niepełnosprawnościami, zlecanych organizacjom pozarządowym przez PFRON” (2025)**

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.1	Fundacja Wielogłosu	Zasady wspierania realizacji zadań	Zgodnie z zasadami dostępności tabele powinny być stosowane wyłącznie do danych tabelarycznych. Tabele, zwłaszcza w plikach PDF, mogą być niewłaściwie interpretowane przez czytniki ekranów. W tym dokumencie również są zbędne. W słowniczku pojęć tabelę można zastąpić myślnikami, np. wnioskodawca – podmiot, który ubiega się... Tabel nie powinno być też w formularzu zgłaszania uwag.		Uwaga nieuwzględniona. Zastosowanie tabeli w dokumencie nie było dotychczas kwestionowane. Dokumentacja tworzona jest zgodnie z zasadami dostępności. Państwa postulat poddany zostanie analizie.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.2	Fundacja Wielogłosu	„Regulamin”	Dokumenty powinny być napisane prostym językiem, bez zbędnych powtórzeń. Do usunięcia już w początkowej części dokumentu: kierunku pomocy 1 „wejście osób z niepełnosprawnościami na rynek pracy” („kierunek pomocy 1”). Powinno być: kierunek pomocy 1 i jego nazwa.		Uwaga nieuwzględniona. Dokumentacja konkursowa opracowana została zgodnie z zasadami dostępności. Wskazany przez Państwa zapis nie jest powtórzeniem tylko skrótem nazwy kierunku pomocy, którym posługujemy się w dalszej części dokumentacji konkursowej.
1.3	Fundacja Wielogłosu	Orzeczenia o niepełnosprawności	Skany dokumentów podpisz przy użyciu podpisu elektronicznego. Należy dodać: Nie dotyczy to orzeczeń o niepełnosprawności.	Na papierowej wersji orzeczenia nie ma podpisu posiadacza dokumentu. Nie ma więc powodu, dla którego niepełnosprawny beneficjent miałby podpisywać się na skanie orzeczenia. Byłoby to dużym utrudnieniem.	Uwaga nieuwzględniona. Skany podpisuje organizacja a nie beneficjent. Podpis elektroniczny służy potwierdzeniu zgodności kopii z oryginałem, nie zaś poświadczeniu autentyczności dokumentu przez osobę, której dokument dotyczy.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.4	Fundacja Wielogłosu	Podopieczni placówek finansowanych ze środków publicznych	Osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności mogą stanowić w projekcie... Przy weryfikacji tego wskaźnika nie uwzględnimy osób z lekkim stopniem niepełnosprawności z uwagi na – zmienić na: Nie dotyczy to osób posiadających lekki stopień niepełnosprawności z uwagi na.	Będzie prościej i bardziej zrozumiale.	Uwaga uwzględniona. Zapis został zmodyfikowany zgodnie z propozycją.
1.5	Fundacja Wielogłosu	III.3 Warunki projektów	Beneficjentami ostatecznymi projektu nie mogą być osoby, które na dzień rekrutacji do projektu są zatrudnione. – Postulujemy usunięcie tego punktu.	Udziałem w projekcie aktywizacji zawodowej może być zainteresowana także osoba niepełnosprawna, która pracuje, ale np. poniżej swoich kwalifikacji.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z założeniami kierunku pomocy 1, wsparcie kierowane jest przede wszystkim do osób biernych zawodowo lub bezrobotnych, które nie są zatrudnione w chwili przystąpienia do projektu. Celem projektów w kierunku pomocy 1 jest aktywizacja

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
					zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy. Dodatkowo do projektu mogą zostać przyjęte osoby zatrudnione przy wykorzystaniu metody zatrudnienia wspomagane (wsparcie trenera pracy), których proces wspomagania w miejscu pracy nie został zakończony.
1.6	Fundacja Wielogłosu	Staże zawodowe, ogólnodostępne szkolenia	Nie możesz wykazać jako formy wsparcia: staży zawodowych oraz ogólnodostępnych szkoleń zawodowych, które realizują firmy zewnętrzne, jeżeli beneficjent ostateczny jest jedną z wielu osób w grupie uczestników szkolenia. –	Należy dążyć do integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami i wspierać ich udział w szkoleniach razem z pełnosprawnymi. Poza tym, szkolenia grupowe zwykle są tańsze od indywidualnych, więc powinno być premiowane racjonalne wykorzystanie środków publicznych.	Uwaga nieuwzględniona. Fundusz nie wyklucza możliwości finansowania w projekcie kosztów związanych z udziałem osób z niepełnosprawnościami w ogólnodostępnych szkoleniach, które realizują firmy zewnętrzne. Zapisy „Zasad” wskazują jedynie, że

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			Postulujemy usunięcie tego zapisu.		tego rodzaju szkolenia nie mogą być wykazywane jako forma wsparcia. W szkoleniu takim biorą bowiem udział również osoby, które nie są beneficjentami ostatecznymi projektu. Nie można zatem w sposób prawidłowy podać we wniosku danych, które odnoszą się do intensywności wsparcia i mają wpływ na wyliczenie wskaźnika produktu i nakładu. Ustalając, przykładowo „Przeciętną liczbę sesji na jednego beneficjenta ostatecznego” lub „Przeciętną liczbę beneficjentów ostatecznych uczestniczących w jednej sesji” organizacja nie może uwzględnić osób, które

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
					nie są beneficjentami ostatecznymi projektu. Jednocześnie nie może opisać tego rodzaju zajęć jako wsparcia indywidulanego, ponieważ beneficjent uczestniczy we wsparciu grupowym (jest jedną z wielu osób w grupie uczestników szkolenia).
1.7	Fundacja Wielogłosu	Zatrudnienie wspomagane	Do listy osób, które mogą skorzystać z zatrudnienia wspomagane, rekomendujemy dodanie niewidomych i głuchych.	Osoba głucha nie zawsze potrafi odnaleźć się w miejscu pracy, m.in. z powodu braku znajomości podstawowych pojęć i trudności komunikacyjnych. Np. głucha kobieta nie przyszła do pracy, gdy zachorowało jej dziecko i nikogo o tym nie poinformowała. Nie знаła takich pojęć jak urlop, zwolnienie	Uwaga nieuwzględniona. Warunki konkursu nie wkluczają osób z dysfunkcją narządu wzroku lub słuchu z udziału w projektach, w których realizowana jest metoda zatrudnienia wspomagane. Zapis w dokumentacji konkursowej zwraca jedynie

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				lekarskie, opieka na dziecko. Natomiast osoba niewidoma może potrzebować pomocy w nauczaniu się drogi do pracy, topografii zakładu pracy, obsługi urządzeń i programów komputerowych. Ponadto, wsparcia mogą potrzebować nie tylko osoby z niskim wykształceniem i bez doświadczenia zawodowego, więc postulujemy wykreślenie tego punktu.	uwagę organizacji pozarządowych na grupę beneficjentów, którzy mają szczególnie niską konkurencyjność na rynku pracy. Jednocześnie PFRON nie preferuje wniosków dotyczących tej grupy beneficjentów podczas oceny merytorycznej czy podczas podejmowania decyzji o dofinansowaniu.
1.8	Fundacja Wielogłosu	Kierunek pomocy 2 Asystencja osobista	Asystentem osobistym nie może być członek rodziny, opiekun prawny lub osoba faktycznie zamieszkująca wspólnie z beneficjentem ostatecznym projektu. – Postulujemy	Obecny zapis sprawia, że asystentem nie może być np. współlokator niepełnosprawnego studenta lub osoba, z którą niepełnosprawny wynajmuje mieszkanie, mimo że są to osoby obce.	Uwaga nieuwzględniona. Brak możliwości weryfikacji, czy relacja między osobami rzeczywiście spełnia wymogi profesjonalnego świadczenia usług asystenckich. Wykluczenie osób faktycznie zamieszkujących z beneficjentem – nawet jeśli

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			wykreślenie osób faktycznie zamieszkujących.		formalnie nie są członkami rodziny – ma na celu: • uniknięcie konfliktu interesów i ryzyka nieprawidłowości przy świadczeniu usług asystenckich (np. trudność w rozdzieleniu wsparcia formalnego od codziennej pomocy sąsiedzkiej / współlokatorskiej), • zapewnienie obiektywności i profesjonalizmu usług, które mają wspierać samodzielność i niezależność osoby z niepełnosprawnością, a nie być jedynie formalizacją istniejących relacji,

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
					utrzymanie standardów usługi, które wymagają jasnego rozdzielenia roli asystenta od roli osoby bliskiej lub współdzielącej przestrzeń życiową.
1.9	Fundacja Wielogłosu	„Wytyczne w zakresie kwalifikowalności kosztów Kategorii kosztów”	Koszty dojazdów personelu projektu do beneficjentów – ta możliwość dotyczy pracowników zatrudnionych przez Twoją organizację na podstawie umów cywilnoprawnych. – Zwrot powinien przysługiwać także osobom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę.		Uwaga niezasadna. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi warunkami realizacji konkursów koszty podróży służbowych osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę są kosztami kwalifikowalnymi w projekcie. Dla personelu projektu zatrudnionego na umowę o pracę stosuje się przepisy dot. zasad rozliczania podróży w celach służbowych.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.10	Fundacja Wielogłosu	VII. Powierzenie wykonania usług wykonawcy zewnętrznemu	Dopuszczamy tylko jeden poziom zlecenia usługi. – Niejasne, czym jest jeden poziom. Należy doprecyzować.		Uwaga uwzględniona. Zapis w „Wytycznych w zakresie kwalifikowalności kosztów w ramach art. 36 ustawy o rehabilitacji” został doprecyzowany w następujący sposób: „Pamiętaj, że musi to nastąpić na podstawie pisemnie zawartej umowy, a także że dopuszczamy tylko jeden poziom zlecenia usługi, to znaczy, że wykonawca zewnętrzny nie może zlecać / powierzać wykonania usługi kolejnym podwykonawcom”.
1.11	Fundacja Wielogłosu		We wszystkich dokumentach w zapisie liczb nie należy stosować spacji i przecinków,	Spacje i znaki interpunkcyjne w zapisie liczb to duże utrudnienie dla użytkowników czytników ekranu.	Uwaga nieuwzględniona. W żadnym dokumencie w zapisie liczbowym nie są stosowane spacje. Poszczególne cyfry są oddzielone poprzez

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			np. zamiast 5000 000 powinno być 5000000.	Często trudno zrozumieć, o jaką kwotę chodzi.	użycie funkcji „twarda spacja”. Możliwość prawidłowego odczytania tak zapisanej kwoty została sprawdzona poprzez czytnik nvda.
1.12	Fundacja Wielogłosu	Ogłoszenie o konsultacjach	Ogłoszenie o konsultacjach zawiera zapisy, których nie ma w żadnym z konsultowanych dokumentów. Ujednolicenie stawki wolontariatu jest niekorzystne dla wnioskodawców. Stawkę godzinową wyceniono bardzo nisko, na kwotę 40 zł. Nie odzwierciedla to realnej wartości rynkowej pracy wolontariuszy, szczególnie ekspertów, np. psychologa, prawnika. Specjaliści mogą zrezygnować z angażowania się		Wartość stawki stosowanej przy wycenie pracy wolontariusza określana jest w treści ogłoszenia o konkursie. Przed opracowaniem projektu ogłoszenia DPR skonsultuje tę kwestię z członkami Forum Dialogu. . Podczas oceny merytorycznej eksperci przyznają pełne punkty.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			w działania pro bono; uznają, że ich wiedza i doświadczenie są deprecjonowane. Brak ekspertów osłabi potencjał organizacji pozarządowych. Poza tym, do wykazania wkładu osobowego konieczne będzie wypracowanie znacznie większej liczby godzin. Rzeczywista wartość wkładu własnego będzie dużo wyższa od kwoty wpisanej w dotacyjnym wniosku. Postulujemy pozostawienie dotychczasowego zapisu, który daje elastyczność i pozwala na realistyczną wycenę wartości pracy wolontariusza, zgodnie z jego kwalifikacjami i stawką rynkową.		

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			Ponadto, niezależnie od tego, jaką punktację zastosują eksperci oceniający oferty (0-3 lub 0-5), ważne jest, by mogli przyznawać wyłącznie pełne punkty, nie ich ułamki. Jest to uproszczenie i zwiększa się przejrzystość.		
2.1	Avalon – Bezpośrednia Pomoc Niepełnosprawnym	„Regulamin” Rozdział VIII. Kierunek pomocy 6 VIII.3 „Warunki projektów”	„W każdym projekcie musisz zapewnić następujące minimum medialne: – jedna stacja telewizyjna o zasięgu ogólnokrajowym; – jedna stacja radiowa o zasięgu ogólnokrajowym (w tym stacja internetowa); – wybrane przez Twoją organizację portale	Obecnie TV traci popularność na rzecz Internetu (portale społecznościowe. Media społecznościowe), to poprzez Internet docieramy do najszerzego grona osób/odbiorców. Temat kampanii oraz to do jakiej grupy odbiorców jest skierowana (ukierunkowana) powinien determinować w jakich mediach kampania będzie prowadzona. Nie bez znaczenia jest fakt, iż kampania	Uwaga nieuwzględniona. Nie planujemy w nadchodzącym konkursie zmian w tym zakresie. Ewentualne uwzględnienie proponowanej zmiany wymaga przeprowadzania wcześniejszej analizy i konsultacji.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			internetowe i media społecznościowe.”. Możliwość rezygnacji z TV lub stworzenie dodatkowego kierunku, w którym będą prowadzone kampanie bez TV.	w TV wymaga nakładu bardzo dużych środków finansowych.	
2.2	Avalon – Bezpośrednia Pomoc Niepełnosprawnym	„Zasady wspierania realizacji zadań” Rozdział XVI. Kontrola środków PFRON	„Mamy prawo weryfikować prawidłowość, rzetelność i zgodność ze stanem faktycznym danych, zawartych w: – dokumentach związanych z realizacją projektu; – złożonych przez Zleceniobiorcę oświadczeniach; – ewidencjach prowadzonych w ramach projektu.”.	Taka możliwość jest zgodna z obecnymi trendami, jest rozwiązaniem ekologicznym, chroni środowisko, oszczędza czas i zapobiega gromadzeniu stosów drukowanych dokumentów.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy Rozdziału XVI dotyczą zakresu kontroli, a nie formy prowadzenia dokumentacji i nie nakładają obowiązku drukowania dokumentów. W praktyce możliwe jest przedstawienie skanów dokumentów opatrzonych podpisem za zgodność – o ile zostanie to zaakceptowane przez zespół kontrolujący.. Niezależnie od powyższego,

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			Proponujemy wprowadzenie zapisu/możliwości gromadzenia dokumentacji (w tym w szczególności finansowych – np. faktur, list płac wraz z wymaganym opisem) w formie pdf opatrzonych podpisem elektronicznym przez odpowiednie osoby. Zniesienie obowiązku drukowania dokumentów.		organizacja zobowiązana jest do archiwizowania dokumentacji projektowej, w szczególności dowodów księgowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami. .
2.3	Avalon – Bezpośrednia Pomoc Niepełnosprawnym	Ogłoszenie konkursu numer 1/2025	Wnosimy o odstąpienie od ograniczenia liczby wniosków złożonych w konkursie – jeżeli w terminie realizacji projektów wyznaczonym w nowym konkursie organizacja realizuje już umowy zawarte w poprzednio ogłoszonym	Wprowadzenie ograniczenia do 5 równocześnie realizowanych wniosków powinno być ogłoszone znacznie wcześniej. Obecnie mamy już pewne plany, częściowo przemyślane, przygotowane projekty, które chcieliśmy zgłosić w konkursie 1/2025. Mamy trzy projekty realizowane w ramach	Uwaga uwzględniona częściowo. W konkursie planowanym do ogłoszenia w 2025 roku PFRON nie wprowadzi ograniczenia liczby równocześnie realizowanych wniosków przez organizację w tym samym okresie. Jednocześnie

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			konkursie (konkursach) – do nie więcej niż 5 wniosków.	zadań zleczanych, które będą "aktywne" przez cały rok 2026, więc przy tym ograniczeniu moglibyśmy złożyć tylko dwa wnioski, a zgodnie z podjętymi już działaniami/przygotowaniami planowaliśmy złożyć 3 wnioski zgodnie z dotychczasowym ograniczeniem mówiącym o możliwości złożenia 3 wniosków w jednym konkursie. Wnosimy o rozważenie rezygnacji z tej zmiany (lub co najmniej odroczenie tego ograniczenia), gdyż ograniczy ona działanie dobrze funkcjonujących organizacji, zdolnych do świadczenia wsparcia w szerokim zakresie.	planujemy wprowadzenie tego ograniczenia w przyszłych konkursach – informację w tym zakresie zamieścimy w tegorocznym ogłoszeniu, tak żeby organizacje mogły w sposób racjonalny i efektywny zaplanować działania projektowe na przyszłość.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
2.4	Avalon – Bezpośrednia Pomoc Niepełnosprawnym	Ogłoszenie konkursu numer 1/2025	Proponujemy zwiększyć limity kosztów administracyjnych i funkcjonowania.	Obecnie koszty administracyjne to 10%, taki poziom nie zapewnia pokrycia faktycznych kosztów administracyjnych, jest to zdecydowanie za mało np. w przypadku projektów rehabilitacyjnych - kierunek pomocy 2 gdzie trzeba zapewnić np. obsługę recepcji, osobę rozliczającą projekt, prowadzącą tabelę 1a-CEK, uzupełniającą EGW – w zakładce PROJEKTY iPFRON plus itd. - propozycja zwiększenia o 1-2%. Należy również zwiększyć limity na koszty funkcjonowania, gdyż obecne nie pozwalają na pokrycie faktycznych kosztów funkcjonowania placówki, organizacji na potrzeby danego projektu.	Uwaga nieuwzględniona. Nie planujemy w nadchodzącym konkursie zmiany w tym zakresie. Wzrost cen towarów i usług powoduje również zwiększenie wysokości kosztów merytorycznych projektu – co przekłada się na maksymalną wartość kosztów administracyjnych. Od kilku lat PFRON obserwuje stały wzrost wartości projektów składanych w konkursach o zlecenie realizacji zadań.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
2.5	Avalon – Bezpośrednia Pomoc Niepełnosprawnym	Wytyczne dotyczące audytu zewnętrznego	Korzystając z możliwości zgłaszania propozycji zmian wnosimy o zmniejszenie wartości procentowej kosztów, które muszą być objęte audytem do 85%.	Obecnie audytem zewnętrznym musi być objętych co najmniej 90% kosztów zadania/projektu - co często powoduje, iż audyt musi być przeprowadzany w ostatnim miesiącu realizacji, nakłada się to z przygotowaniem sprawozdań i innymi obowiązkami związanymi z zakończeniem okresu realizacji projektu itd.	Uwaga nieuwzględniona. Audyty zewnętrzny przeprowadzany jest przez audytorów, a nie pracowników organizacji pozarządowej. Zmniejszyliśmy wymagania związane z zakresem danych przedstawianych do „Sprawozdania z realizacji projektu”, ale jednocześnie położyliśmy większy nacisk na weryfikację prawidłowości i efektywności realizacji projektu przeprowadzaną przez niezależnych audytorów. Dlatego obniżyliśmy próg, od którego wymagane jest przeprowadzenie audytu (w konkursie 1/2024 audyt jest wymagany już dla projektów

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
					których wartość jest równa lub przekracza 300.000 zł) . Również z tego powodu ważne jest, aby audyt przeprowadzany był w odniesieniu do jak największego zakresu zrealizowanego projektu.
2.6	Avalon – Bezpośrednia Pomoc Niepełnosprawnym	Umowa o zlecenie realizacji zadań	Korzystając z możliwości zgłaszania propozycji zmian wnosimy o wydłużenie czasu na składanie wniosku o aneks do końca okresu realizacji (okresu finansowania) lub co najmniej do 30 dni przed zakończeniem projektu.	Obecnie są zróżnicowane daty realizacji projektów w poszczególnych kierunkach więc kumulacja poszczególnych spraw się rozłożyła. Umożliwienie składania wniosków np. dotyczących przesunięcia oszczędności pozwoli na lepsze wykorzystanie środków.	Uwaga nieuwzględniona. Wydłużenie terminu do końca realizacji projektu nie jest możliwe, ponieważ uniemożliwiłoby zawarcie aneksu w okresie obowiązywania umowy. Z kolei krótszy termin, np. 30 dni, może sprzyjać decyzjom podejmowanym pochopnie, motywowanym jedynie chęcią

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
					zagospodarowania oszczędności, a nie realną potrzebą modyfikacji projektu. Obowiązujący dwumiesięczny termin jest uzasadniony – pozwala na rzetelne przygotowanie wystąpienia do Pełnomocników, dokonanie ewentualnych poprawek w aktualizowanych wnioskach (często wymagających więcej niż jednej wersji), a także na sprawne przeprowadzenie procedury aneksowania.
3.1	Gorzowski Związek Sportu Niepełnosprawnych „START”	„Regulamin składania, rozpatrywania i realizacji projektów”	Obecny zapis: „Osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności mogą stanowić w projekcie w kierunku pomocy 1 – nie więcej niż 20%	Zmiana w regulaminie konkursu polegająca na wykreśleniu słowa „piersi” w odniesieniu do choroby nowotworowej, ma na celu zapewnienie równego traktowania	Uwaga nieuwzględniona. Nie planujemy w nadchodzącym konkursie zmiany w tym zakresie. Ewentualne uwzględnienie proponowanej zmiany wymaga

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			ogółu beneficjentów ostatecznych; - w kierunku pomocy 2 – nie więcej niż 10% ogółu beneficjentów ostatecznych. Przy weryfikacji tego wskaźnika nie uwzględnimy osób z lekkim stopniem niepełnosprawności z uwagi na: – niepełnosprawność intelektualną; – całościowe zaburzenia rozwojowe; – długotrwałą, chroniczną niepełnosprawność o charakterze psychicznym; – niepełnosprawność sprzężoną; – chorobę nowotworową piersi (jedynie w przypadku kierunku pomocy 2)."	wszystkich osób dotkniętych chorobami nowotworowymi, niezależnie od ich rodzaju. Obecny zapis, który ogranicza wyłączenie z weryfikacji wskaźnika tylko do osób z nowotworem piersi, wprowadza nierówność w traktowaniu beneficjentów. Pozostawienie w regulaminie zapisu dotyczącego tylko jednego rodzaju nowotworu może prowadzić do wykluczenia osób z innymi rodzajami nowotworów, które również wymagają intensywnej rehabilitacji i wsparcia. Jest to szczególnie istotne, gdyż każdy rodzaj nowotworu, niezależnie od jego lokalizacji w organizmie, może powodować znaczne obniżenie jakości życia, konieczność	przeprowadzania wcześniejszej analizy i konsultacji społecznych. Planujemy poddanie zgłoszonego postulatu pod dyskusję w ramach prac Forum Dialogu.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			Proponujemy wykreślić w przypadku choroby nowotworowej słowo „piersi”. Proponujemy zapis: Przy weryfikacji tego wskaźnika nie uwzględnimy osób z lekkim stopniem niepełnosprawności z uwagi na: – niepełnosprawność intelektualną; – całościowe zaburzenia rozwojowe; – długotrwałą, chroniczną niepełnosprawność o charakterze psychicznym; – niepełnosprawność sprzężoną;	długotrwałej opieki medycznej oraz rehabilitacji. Wielu pacjentów z innymi rodzajami nowotworów niż rak piersi wymaga równie intensywnej, a czasem nawet bardziej złożonej rehabilitacji, aby odzyskać sprawność fizyczną, psychiczną oraz zdolność do funkcjonowania w życiu codziennym. Na przykład osoby z nowotworami płuc, jelita grubego, mózgu czy układu chłonnego często potrzebują długotrwałej rehabilitacji ruchowej, oddechowej, a także wsparcia psychologicznego. W związku z tym ograniczenie wyłączenia z weryfikacji wskaźnika tylko do jednego rodzaju nowotworu jest niesprawiedliwe wobec tych, którzy zmagają się z innymi również	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			– chorobę nowotworową (jedynie w przypadku kierunku pomocy 2).”	poważnymi chorobami. Celem regulaminu konkursu powinno być stworzenie warunków, które umożliwiają równe szanse na wsparcie i pomoc dla wszystkich osób dotkniętych niepełnosprawnościami, w tym również dla tych, których niepełnosprawność wynika z różnych form chorób nowotworowych. Zmiana proponowana w regulaminie, polegająca na wykreśleniu słowa „piersi” i rozszerzeniu zapisu na wszystkie choroby nowotworowe, jest krokiem w kierunku większej sprawiedliwości społecznej. Takie ujęcie w regulaminie odzwierciedla również zasady humanitarne oraz podstawowe prawa człowieka,	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				w tym prawo do równego traktowania i dostępu do wsparcia niezależnie od rodzaju schorzenia. Zmiana polegająca na wykreśleniu słowa „piersi” w odniesieniu do choroby nowotworowej jest w pełni uzasadniona zarówno z punktu widzenia równości traktowania wszystkich beneficjentów, jak i w kontekście medycznym, gdzie potrzeby rehabilitacyjne nie są ograniczone do jednego rodzaju nowotworu. Wprowadzenie tej zmiany pomoże zapewnić bardziej sprawiedliwy i równy dostęp do wsparcia dla wszystkich osób dotkniętych chorobami nowotworowymi, co jest zgodne z duchem solidarności i sprawiedliwości społecznej, które	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				powinny przyświecać wszelkim działaniom w ramach polityki społecznej.	
3.2	Gorzowski Związek Sportu Niepełnosprawnych „START”	Ujednolicenie stawki wolontariatu przy wycenie tej pracy na potrzeby wkładu własnego – przyjęcie jednej stawki (40 zł), bez względu na rodzaj pracy wykonywanej przez wolontariusza i jego kwalifikacje.	Przywrócenie zapisu z poprzednich edycji konkursów zadań zleczanych, tzn.: „wartość pracy jednego wolontariusza musisz obliczyć w oparciu o maksymalną stawkę za jedną godzinę pracy, którą określimy w ogłoszeniu o konkursie lub w oparciu o wyznaczoną w ogłoszeniu o konkursie jednostkę przeliczeniową, w przypadku pracy, której wynikiem jest powstanie utworu w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie	Pozostawienie w gestii wnioskodawców swobody w ustalaniu stawek godzinowych dla poszczególnych pozycji budżetowych, jak również w zakresie kalkulacji wkładu własnego, jest zasadne i zgodne z praktyką projektową. Wnioskodawca jako podmiot planujący działania projektowe, posiada najpełniejszą wiedzę na temat realiów realizacji projektu oraz zakresu obowiązków przewidzianych dla wolontariuszy. Obowiązujące dotychczas zasady, umożliwiające zróżnicowanie stawek wynagrodzenia wolontariuszy w	Wartość stawki stosowanej przy wycenie pracy wolontariusza określana jest w treści ogłoszenia o konkursie. Przed opracowaniem projektu ogłoszenia DPR skonsultuje tę kwestię z członkami Forum Dialogu.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			autorskim i prawach pokrewnych; jeżeli wolontariusz wykonuje pracę taką, jak personel, który na dzień złożenia wniosku jest już zatrudniony w Twojej organizacji, to wartość pracy wolontariusza możesz obliczyć w oparciu o stawki obowiązujące dla tego personelu. Pamiętaj jednak, że kwotę wyższą niż kwota wskazana w ogłoszeniu o konkursie możesz przyjąć jedynie wówczas, gdy wolontariusz posiada kwalifikacje co najmniej takie jak stały personel;”	zależności od zakresu realizowanych zadań, posiadanych kwalifikacji, a także miejsca wykonywania działań, uważamy za właściwe i zasługujące na utrzymanie.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
3.3	Gorzowski Związek Sportu Niepełnosprawnych „START”	Zmniejszenie maksymalnej liczby punktów, które komisja konkursowa może przyznać w ramach poszczególnych kryteriów oceny wniosku (propozycja punktacji: od 0 do 3; aktualnie od 0 do 5 punktów), co pozwoli na wyrównanie poziomu ocen ekspertów, w przypadku zidentyfikowania błędów w projekcie.	Dodanie do zaproponowanego przez PFRON zapisu: „Punkty dodatkowe: Wnioskodawca realizujący zadania zlecane od minimum 10 lat i nie posiada zaległości w stosunku do PFRON otrzyma dodatkowe 3 pkt.”	Proponowana zmiana ma na celu premiowanie wnioskodawców posiadających wieloletnie doświadczenie w realizacji zadań finansowanych ze środków PFRON, którzy jednocześnie wykazują się wysokim poziomem rzetelności i terminowości w zakresie rozliczeń oraz przestrzegania obowiązujących przepisów. Organizacje te, posiadające co najmniej 10-letnie doświadczenie w realizacji projektów w ramach zadań zlecanych, dysponują ugruntowaną wiedzą merytoryczną, sprawdzoną strukturą organizacyjną oraz odpowiednimi zasobami kadrowymi i logistycznymi, co znacząco zwiększa prawdopodobieństwo skutecznej i efektywnej realizacji projektów.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowany zapis nie pozwala na jednoznaczne i obiektywne potwierdzenie wysokiego poziomu rzetelności, terminowości ani przestrzegania obowiązujących przepisów. Brak aktualnych zaległości wobec PFRON nie daje pełnego obrazu historii współpracy Wnioskodawcy, w tym ewentualnych trudności w realizacji zadań czy wcześniejszych zaległości w okresie ostatnich 10 lat. W związku z tym, przyznawanie dodatkowych punktów na podstawie takiego zapisu mogłoby prowadzić do

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				Dodatkowo, brak zaległości wobec PFRON świadczy o zachowaniu należytej staranności w zakresie dyscypliny finansowej i prawidłowego wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych, co jest istotnym kryterium wiarygodności podmiotu. Wprowadzenie zapisu o przyznaniu dodatkowych 3 punktów dla takich wnioskodawców stanowić będzie mechanizm wzmacniający stabilność systemu finansowania zadań publicznych oraz narzędzie promujące jakość i ciągłość działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Jednocześnie nie wyklucza to nowych podmiotów z możliwości ubiegania się o środki, lecz jedynie w	niespójnej i nie do końca sprawiedliwej oceny.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				sposób umiarkowany premiuje sprawdzonych partnerów publicznych.	
3.4	Gorzowski Związek Sportu Niepełnosprawnych „START”	Wskaźniki bazowe	Zaplanowana wartość wskaźnika nakładu (wskaźników nakładu) świadczy o racjonalnym i oszczędnym gospodarowaniu środkami publicznymi – ocena przeprowadzana jest z uwzględnieniem: a) wartości wskaźników bazowych ustalonych przez Zarząd PFRON na podstawie analizy wartości wskaźników nakładu w projektach tego samego typu, zgłoszonych w konkursie (propozycja dodania: „nie niższy niż w	Z uwagi na utrzymującą się wysoką inflację oraz rosnące koszty związane z wynagrodzeniami kadry, wynajmem obiektów i innymi kosztami obligatoryjnymi, zasadne jest wprowadzenie mechanizmu chroniącego organizację przed obniżaniem wartości wskaźników bazowych względem lat poprzednich. W latach ubiegłych zaobserwowano sytuację, w której wskaźnik nakładu – mimo realnego wzrostu kosztów działalności – uległ obniżeniu. Było to zaskakujące i wysoce problematyczne dla organizacji prowadzących działania od wielu lat, które zmuszone zostały	Uwaga nieuwzględniona. Wartości poszczególnych wskaźników bazowych nie były w ostatnich konkursach ustalane na poziomie niższym od poziomu z konkursów poprzednich.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			latach poprzednich”) oraz ewentualnie b) analizy kosztów prowadzenia podobnych działań w projektach finansowanych z innych źródeł.	do dostosowania się do zaniżonych wartości lub całkowitej rezygnacji z realizacji zadań, bez możliwości negocjacji. Wprowadzenie zasady, iż wartość wskaźnika bazowego nie powinna być niższa niż w latach poprzednich, stanowiłoby istotny element stabilizujący i umożliwiający realistyczne planowanie projektów w warunkach dynamicznych zmian gospodarczych. Jednocześnie zapewniłoby to lepszą ochronę interesów doświadczonych organizacji realizujących zadania systematycznie i na wysokim poziomie merytorycznym.	
3.5	Gorzowski Związek Sportu Niepełnosprawnych „START”	„Zasady wspierania realizacji zadań” – Wolontariat	Obecny zapis: „nie możesz wykazać jako wkładu niefinansowego osobowego godzin pracy świadczonych	W kontekście realizacji zadań o otwartym charakterze, gdzie w gronie beneficjentów znajdują się osoby z poważnymi	Uwaga nieuwzględniona. Zapis nie wyklucza możliwości angażowania członków rodziny beneficjentów ostatecznych do

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			przez wolontariusza na rzecz członka jego rodziny. „Rodzina” to osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w związku prawnym lub faktycznym.” – sugerujemy usunięcie powyższego zapisu.	niepełnosprawnościami, na przykład z porażeniem czterokończynowym, wykluczenie członków rodziny z udziału w świadczeniu pomocy wolontariackiej jest nieuzasadnione i nieodpowiednie. Dodatkowo, obecne regulacje, które zabraniają wolontariuszom posiadającym stosowne kompetencje współprowadzenia zajęć grupowych na rzecz ich własnego dziecka, są sprzeczne z praktycznymi potrzebami oraz oczekiwaniami środowiska osób z niepełnosprawnościami. Rodzice często angażują się w działania organizacji, dysponując wolnym czasem i odpowiednimi umiejętnościami, a uniemożliwienie im formalnego udziału w realizacji	pomocy w projekcie np. w ramach prowadzonych zajęć. Zapis wyłącza, w takiej sytuacji, możliwość wykazywania w projekcie godzin pracy świadczonych na rzecz członka rodziny – jako wkładu własnego (świadczenie wolontariusza). Zapewnienie opieki i wsparcia podopiecznemu (dziecku) czy małżonkowi jest obowiązkiem wynikającym z faktu sprawowania władzy rodzicielskiej czy zawarcia związku małżeńskiego (obowiązek wzajemnej pomocy). Kwestie te reguluje kodeks rodzinny i opiekuńczy.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				projektów wymusza na wnioskodawcach konieczność zatrudniania dodatkowych, obcych wolontariuszy, co nie zawsze jest efektywne i korzystne. W ramach kompleksowego podejścia do rehabilitacji, udział członków rodziny jest nieodzownym elementem procesu wsparcia beneficjentów i nie powinien być ograniczany poprzez regulacje dotyczące wolontariatu. Umożliwienie formalnego zaangażowania rodziny w realizację zadań projektowych sprzyja lepszemu wsparciu osób niepełnosprawnych oraz skuteczniejszej realizacji celów statutowych organizacji.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
3.6	Gorzowski Związek Sportu Niepełnosprawnych „START”	„Zasady wspierania realizacji zadań” - Wolontariat – Udział w kilku projektach	Obecny zapis: „Beneficjent ostateczny może w tym samym czasie brać udział w kilku równocześnie realizowanych projektach, o ile w każdym projekcie osiągnie inne efekty. Chodzi o projekty, które są finansowane ze środków PFRON”. Proponowany zapis: „Beneficjent ostateczny może w tym samym czasie brać udział w kilku równocześnie realizowanych projektach, o ile w każdym projekcie osiągnie inne efekty. Chodzi o projekty, które są finansowane ze środków PFRON. Jednocześnie, beneficjenci realizujący treningi	Wprowadzenie zapisu umożliwiającego beneficjentom realizującym treningi sportowe udział w obozach sportowych, nawet jeśli są one realizowane jako odrębne projekty lub działania, jest niezbędne ze względu na specyfikę i kompleksowość procesu treningowego osób z niepełnosprawnościami. Treningi oraz obozy sportowe stanowią integralne i komplementarne elementy przygotowań zarówno sportowych, jak i rehabilitacyjnych, które wspólnie przyczyniają się do poprawy sprawności fizycznej, kondycji zdrowotnej oraz ogólnej jakości życia beneficjentów. Obecne regulacje, które traktują udział w obozach sportowych jako udział	Uwaga nieuwzględniona. Obowiązujący zapis nie wyklucza możliwości udziału beneficjenta w kilku obozach sportowych, nawet jeśli są one realizowane w ramach różnych projektów finansowanych ze środków PFRON – o ile w każdym z tych projektów beneficjent będzie korzystać ze wsparcia, które nie będzie prowadziło do osiągnięcia tych samych efektów. . Organizacja może zaplanować organizację obozów sportowych i treningów sportowych w ramach różnych projektów. Ten sam beneficjent może korzystać ze wsparcia w obu tych projektach – w szczególności, jeżeli zajęcia

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			sportowe w ramach projektu mają prawo do udziału w obozach sportowych związanych z daną dyscypliną sportu, nawet jeśli obozy sportowe realizowane są jako odrębne projekty lub działania. Udział ten nie będzie traktowany jako równoczesny udział w innym projekcie, z uwzględnieniem ograniczeń dotyczących wielokrotnego uczestnictwa w projektach, pod warunkiem, że: a) udział w obozie sportowym służy realizacji celów treningowych beneficjenta, b) obóz sportowy stanowi integralną część cyklu	w innym projekcie, ograniczają możliwość kompleksowego wsparcia osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza w kontekście rehabilitacji przez sport. Umożliwienie łączenia udziału w treningach i obozach sportowych w ramach różnych projektów finansowanych ze środków PFRON pozwala na lepsze dostosowanie wsparcia do rzeczywistych potrzeb uczestników oraz kontynuację procesu rehabilitacyjnego bez przerw czy ograniczeń formalnych. Ponadto, uczestnictwo w obozach sportowych, będących częścią cyklu treningowego lub przygotowań do zawodów, sprzyja holistycznemu podejściu do rehabilitacji – łączy aspekty fizyczne, psychiczne oraz	realizowane w tych projektach stanowią część tego samego procesu przygotowań sportowych (np. do zawodów). Komplementarność działań musi jednak być prowadzona z zachowaniem wskazanego powyżej warunku (te same działania, prowadzące do osiągnięcia tych samych efektów nie mogą być realizowane na rzecz tego samego beneficjenta w tym samym czasie w dwóch projektach). Organizacja musi zachować spójność celów projektowych oraz zasadę efektywnego wydatkowania środków publicznych. Zatem, obecna regulacja już teraz

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			treningowego lub przygotowań do zawodów, c) cele obu działań – treningu oraz obozu – są ze sobą powiązane i komplementarne.	społeczne, wspierając integrację i samodzielność osób niepełnosprawnych. Zaproponowane warunki zapewniają, że wsparcie finansowe będzie wykorzystywane efektywnie, w sposób zgodny z celami sportowymi i rehabilitacyjnymi, co jest szczególnie istotne w działalności PFRON. W związku z powyższym, zmiana ta przyczyni się do optymalizacji wykorzystania środków publicznych, zwiększy efektywność wsparcia sportowego i rehabilitacyjnego, a także pozwoli na lepsze dostosowanie regulaminu do potrzeb środowiska osób z niepełnosprawnościami oraz	dopuszcza komplementarność działań w ramach różnych projektów. Dodatkowe zapisy mogłyby wprowadzać niepotrzebne wątpliwości lub ryzyko nadinterpretacji, a tym samym błędów we wnioskach.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				realizacji ich celów zdrowotnych i sportowych.	
4.1	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych	Ograniczenie liczby wniosków złożonych w konkursie – jeżeli w terminie realizacji projektów wyznaczonym w nowym konkursie organizacja realizuje już umowy zawarte w poprzednio ogłoszonym konkursie (konkursach). W jednym roku kalendarzowym organizacja mogłaby realizować (w tym samym okresie) nie	Proponowany przez PFRON zapis nie precyzuje, czy chodzi o konkursy w ramach zadań zlecanych czy działania w ramach poszczególnych kierunków pomocy np. 1, 2..., czy wszystkich projektów dofinansowanych z PFRON. Proponujemy alternatywny zapis: „zwiększenie liczby projektów – minimalnie 7, optymalnie do 10 projektów, i/lub wprowadzenie odroczenia realizacji zapisu tj. rozpoczęcia okresu obowiązywania tego ograniczenia od konkursu 1/2027, co pozwoliłoby na	Wprowadzenie ograniczenia liczby wniosków składanych przez organizacje pozarządowe, choć w założeniu może służyć zwiększeniu różnorodności podmiotów realizujących projekty, w praktyce niesie ryzyko znaczącego pogorszenia jakości i zmniejszenia skali wsparcia oferowanego osobom z niepełnosprawnościami. Organizacje o ugruntowanej pozycji, takie jak Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych (KSON), działają na rzecz OzN od wielu lat i posiadają bogate doświadczenie, dzięki czemu są w stanie odpowiadać na realne potrzeby beneficjentów. Każdy projekt tworzony przez duże	Uwaga uwzględniona częściowo. W konkursie planowanym do ogłoszenia w 2025 roku PFRON nie wprowadzi ograniczenia liczby równocześnie realizowanych wniosków przez organizację w tym samym okresie. Jednocześnie planujemy wprowadzenie tego ograniczenia w przyszłych konkursach – informację w tym zakresie zamieścimy w tegorocznym ogłoszeniu, tak żeby organizacje mogły w sposób racjonalny i efektywny zaplanować działania projektowe na przyszłość.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		więcej niż 5 wniosków.	zakończenie realizowanych dotychczas umów długoterminowych tj. 2 lub 3 letnich.	organizacja jest wynikiem wieloletnich analiz, obserwacji i ewaluacji działań (możliwych ze względu na skalę działania organizacji), co przekłada się na skuteczność w aktywizacji społeczno-zawodowej, zwiększeniu zatrudnienia oraz poprawie jakości życia osób z niepełnosprawnościami. Doświadczenie takich podmiotów gwarantuje również wysoką jakość usług — zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym. Posiadanie zaplecza lokalowego, technicznego i rzeczowego, stabilność finansowa (w tym możliwość zapewnienia wkładu własnego), a także wykwalifikowana kadra merytoryczna i administracyjna sprawiają, że	Należy jednocześnie zauważyć, iż proponowany zapis „zwiększenie liczby projektów – minimalnie 7, optymalnie do 10 projektów” generalnie wyklucza z konkursów 90% Wnioskodawców. Większość organizacji pozarządowych nie realizuje w tym samym okresie co najmniej 7 wniosków.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				organizacje te są w stanie efektywnie i prawidłowo realizować projekty oraz rozliczać je zgodnie z najwyższymi standardami. Ograniczenie możliwości aplikowania przez duże, doświadczone organizacje w praktyce uderza bezpośrednio w beneficjentów, którzy już teraz borykają się z licznymi barierami w dostępie do rynku pracy i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Obecnie realizowane przez Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych projekty to: 1. ZatrudniONy+ • Okres realizacji: 2023-02-01 - 2026-03-31	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				• Liczba beneficjentów objętych wsparciem: 412 2. Włączam ON2 • Okres realizacji: 2024-01-01 – 2027-03-31 • Liczba beneficjentów objętych wsparciem: 850 3. Pokonajmy Bierność 2 • Okres realizacji: 2024-01-01 – 2027-03-31 • Liczba beneficjentów objętych wsparciem: 700 4. Do Pracy! (projektujemy kariery) • Okres realizacji: 2025-01-01 – 2028-02-29 • Liczba beneficjentów objętych wsparciem: 1000 5. Do Pracy+ (wspomagamy zatrudnienie)	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				- Okres realizacji: 2025-01-01 – 2028-02-29 - Liczba beneficjentów objętych wsparciem: 1000 6. Międzyregionalne Centrum Informacji i Wsparcia Osób Niepełnosprawnych: - Okres realizacji: 2025-04-01 – 2028-03-31 - Liczba beneficjentów objętych wsparciem: 37578 7. „Biuletyn "Niepełnosprawni TU i TERAZ" i „Biuletyn – portal informacyjny” – dostęp do informacji kluczem do wzrostu aktywności” - Okres realizacji: 2024-01-01 – 2027-03-31 Powyższe liczby w sposób jednoznaczny pokazują, że	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				ograniczenie możliwości składania wniosków przełoży się na znaczące zmniejszenie dostępności i zakresu oferowanego wsparcia. Warto podkreślić, że działania realizowane przez duże organizacje nie są przypadkowe ani powielane schematycznie, lecz tworzone w odpowiedzi na konkretne potrzeby środowiska osób z niepełnosprawnościami. Poprzez wieloletnie doświadczenie i bliską współpracę z beneficjentami, organizacje te posiadają unikalną wiedzę o ich problemach, oczekiwaniach oraz barierach, jakie napotykają w codziennym funkcjonowaniu. Ograniczenie dostępu do realizacji projektów dla takich podmiotów grozi obniżeniem	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				jakości wsparcia i jego dostosowania do potrzeb poszczególnych grup OzN. Choć ideą ograniczenia liczby wniosków może być wzmocnienie roli nowych podmiotów, należy mieć świadomość, że wypracowanie odpowiednich standardów pracy, przygotowanie kadr oraz wdrożenie systemów organizacyjnych wymaga czasu. Nowe organizacje często nie dysponują zapleczem ani doświadczeniem umożliwiającym realizację działań na wysokim poziomie, co w perspektywie może prowadzić do spadku jakości oferowanego wsparcia i mniejszej efektywności w zakresie aktywizacji zawodowej. Jednocześnie nagłe wprowadzenie ograniczeń bez	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				okresu przejściowego pozbawia większe organizacje szansy na odpowiednie dostosowanie strategii i zakończenie już rozpoczętych, długofalowych działań. W związku z powyższym zasadne wydaje się rozważenie kilku rozwiązań minimalizujących ryzyko negatywnych skutków planowanych zmian. Po pierwsze, warto doprecyzować zapisy w taki sposób, aby ograniczenie dotyczyło liczby wniosków w danym kierunku pomocy, co pozwoliłoby na kontynuację specjalistycznych działań w poszczególnych obszarach. Po drugie, sugerujemy podniesienie limitu liczby wniosków z 5 do 7–10 w ramach jednego kierunku, co pozwoli na utrzymanie	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				dotychczasowej skali działań dużych organizacji. Kolejnym rozwiązaniem mogłoby być wprowadzenie okresu przejściowego i odroczenie wejścia w życie nowych zasad do konkursu w roku 2027, umożliwiając tym samym organizacjom zakończenie trwających projektów i przygotowanie się do nowych wymogów. Dodatkowo warto rozważyć wprowadzenie kryterium jakościowego, uwzględniającego dotychczasowe osiągnięcia organizacji, takie jak efektywność zatrudnieniowa, poziom satysfakcji beneficjentów czy kompleksowość wsparcia, jako przesłanki uprawniające do składania większej liczby wniosków.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				Ostatecznie należy pamiętać, że głównym celem wszystkich działań finansowanych z PFRON powinno być nie tylko zwiększenie liczby podmiotów realizujących projekty, ale przede wszystkim zagwarantowanie wysokiej jakości, kompleksowego wsparcia i rzeczywistej poprawy sytuacji życiowej osób z niepełnosprawnościami. Ograniczenie liczby wniosków bez uwzględnienia doświadczenia, skali i jakości działań może doprowadzić do odwrotnego skutku, zmniejszając szanse OzN na wejście na rynek pracy, uzyskanie niezależności ekonomicznej oraz pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				Zasadnym jest doprecyzowanie zapisu (nie więcej niż ..., w danym kierunku pomocy tj. osobno 1,2,3,4,5,6 i/lub zwiększenie progu z 5 do 7 – 10 w ramach jednego kierunku działań i/lub odroczenie realizacji zapisu – począwszy od konkursu w roku 2027, tak aby organizacje mogły sukcesywnie zakończyć i rozliczyć realizowane umowy.	
5.1	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Szczecinie	„Regulamin składania, rozpatrywania i realizacji projektów” Rozdział IV. Kierunek pomocy 2 IV.1.	Dopisanie: Typy projektów Kierunek pomocy 2 realizujemy poprzez następujące typy projektów: – prowadzenie rehabilitacji w placówce (rehabilitacja ciągła);	Wprowadzenie nowego typu projektu — wsparcia osób z niepełnosprawnością w ramach zamieszkania w Mieszkanu Wspomagany, z udziałem Asystenta Osoby Niepełnosprawnej — wynika z potrzeby zapewnienia ciągłości i kompleksowości wsparcia dla osób z niepełnosprawnością,	Uwaga nieuwzględniona. Treningi mieszkalnictwa dotyczą typu projektu „prowadzenie rehabilitacji w placówce (rehabilitacja ciągła)”. Nie planujemy w kolejnych konkursach rozszerzania liczby kierunków pomocy czy typów projektów. Ponadto, koszty

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			– wsparcie realizowane poza placówką; – treningi sportowe realizowane w sposób ciągły lub cykliczny; – wsparcie osób z niepełnosprawnością w ramach zamieszkania w Mieszkaniu Treningowym / Wspomagany, z udziałem Asystenta Osoby Niepełnosprawnej.	które podejmują próbę bardziej samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym. Kierunek Pomocy 2 stanowi obecnie jedyną ścieżkę ubiegania się o finansowanie usług asystencji osobistej osób z niepełnosprawnością w kontekście zamieszkania w Mieszkaniach Wspomaganych. Niestety, jego struktura opiera się głównie na prowadzeniu rehabilitacji oraz treningów, które z założenia realizowane są w placówkach dziennego pobytu, takich jak Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowe Domy Samopomocy czy Zakłady Aktywności Zawodowej. Mieszkanie Wspomagane jest jedną z form deinstytucjonalizacji usług społecznych i opiekuńczych,	związane ze świadczeniem wysokiej jakości usług wspomagających, dostosowanych do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami (mieszkańców) finansowane są w ramach programu „Finansowanie Funkcjonowania Wspomaganych Społeczności Mieszkaniowych”.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				umożliwiająca osobom z niepełnosprawnością rozwijanie umiejętności życia codziennego w warunkach maksymalnie zbliżonych do naturalnych. Wsparcie realizowane przez Asystenta Osoby Niepełnosprawnej stanowi kluczowy element zapewniający bezpieczeństwo, aktywność i rozwój mieszkańców oraz pozwala dostosować zakres pomocy do indywidualnych potrzeb i możliwości uczestników.	
5.2	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Szczecinie	IV.2 Rodzaje zadań w typie projektu	Dopisanie do rodzaju zadań w typie projektu: – wsparcie osób z niepełnosprawnością w ramach zamieszkania	Tymczasem mieszkanie wspomagane, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ma charakter środowiskowy i służy przygotowaniu osoby z niepełnosprawnością do możliwie samodzielnego życia.	Uwaga nieuwzględniona. Rodzaje zadań, które Fundusz może finansować w konkursach, wynikają z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			w Mieszkaniu Treningowym lub Wspomagany: – świadczenie usług wspierających, które mają na celu umożliwienie lub wspomaganie niezależnego życia osób niepełnosprawnych, w szczególności usług asystencji osobistej, realizowanych w środowisku mieszkaniowym (w tym w Mieszkaniach Wspomaganych).	Kluczowym elementem tej formy wsparcia jest stała obecność lub dostępność Asystenta Osoby z Niepełnosprawnością — osoby towarzyszącej i wspierającej mieszkańca w codziennym funkcjonowaniu, w tym w organizacji dnia, podejmowaniu decyzji, budowaniu relacji społecznych oraz korzystaniu z lokalnych usług. Nowy typ projektu wychodzi naprzeciw tym potrzebom i odpowiada na systemową lukę: osoby z niepełnosprawnością zamieszkujące w mieszkaniach wspomaganych wymagają wsparcia innego niż placówkowa rehabilitacja czy zajęcia treningowe.	z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym. Zgodnie z tym rozporządzeniem zadanie nr 13 brzmi „świadczenie usług wspierających, które mają na celu umożliwienie lub wspomaganie niezależnego życia osób niepełnosprawnych, w szczególności usług asystencji osobistej.” Ponadto, koszty związane ze świadczeniem wysokiej jakości usług wspomagających, dostosowanych do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
					(mieszkańców) finansowane są w ramach programu „Finansowanie Funkcjonowania Wspomaganych Społeczności Mieszkaniowych”.
6.1	Polski Związek Niewidomych	KIERUNKI POMOCY	W kierunku pomocy 5 ustalić oddzielne zasady i okres realizacji dla orientacji przestrzennej lub stworzyć kolejny kierunek pomocy	Nowe standardy: „Standard kształcenia instruktorów orientacji przestrzennej i mobilności” oraz „Standard nauczania orientacji przestrzennej i mobilności” w opracowaniu których uczestniczył m.in. PFRON jako Lider projektu „Trening orientacji przestrzennej dla osób niewidomych i słabowidzących (TOPON)”, przewyższają limity zawarte w kierunku pomocy 5. Należy przygotować osobną kategorię dla orientacji przestrzennej, która będzie spełniać	Uwaga nieuwzględniona. Szkolenie dla trenerów orientacji przestrzennej może być finansowane w ramach zadania: „organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej lub społecznej osób niepełnosprawnych (...)”. Zadanie to zostało przypisane

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				wyżej wymienione standardy lub stworzyć 7 kierunek pomocy	do kierunku pomocy 5. W ocenie Funduszu nie jest zasadne wydzielenie tego rodzaju szkoleń do osobnego kierunku pomocy czy typu projektu. W dokumentacji konkursowej wskazujemy na konieczność realizacji projektów z uwzględnieniem wypracowanych standardów. Będziemy to weryfikować, między innymi, podczas wizyt monitoringowych.
6.2	Polski Związek Niewidomych	LIMIT PROJEKTÓW	W jednym roku kalendarzowym organizacja mogłaby realizować (w tym samym okresie) nie więcej niż 5 wniosków. Proponujemy by, zwiększyć tę liczbę do 9.	Maksymalnie można złożyć trzy wnioski w jednym konkursie. Maksymalny czas trwania projektu - 3 lata. 3x3 - 9	Uwaga uwzględniona częściowo. W konkursie planowanym do ogłoszenia w 2025 roku PFRON nie wprowadzi ograniczenia liczby równocześnie realizowanych wniosków przez

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
					organizację w tym samym okresie. Jednocześnie planujemy wprowadzenie tego ograniczenia w przyszłych konkursach – informację w tym zakresie zamieścimy w tegorocznym ogłoszeniu, tak żeby organizacje mogły w sposób racjonalny i efektywny zaplanować działania projektowe na przyszłość.
6.3	Polski Związek Niewidomych	ASYSTENCJA OSOBISTA	Jesteśmy za tym, by osoba korzystająca z asystencji osobistej w innych programach, mogła jednocześnie korzystać z asystencji osobistej w projekcie PFRON.	Są różne sytuacje życiowe i potrzeby osób z niepełnosprawnością. Każdy przypadek należy rozpatrywać indywidualnie.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z obowiązującymi zasadami, nie jest dopuszczalne finansowanie w tym samym czasie, tych samych kosztów z dwóch różnych źródeł publicznych.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
					Osoba z niepełnosprawnością nie może korzystać z usług asystencji w projekcie finansowanym w ramach zadań zlecanych, jeżeli w tym samym czasie korzysta z tych usług w projekcie finansowanym z innych środków publicznych. Po zakończeniu udziału w tym projekcie może przystąpić do projektu finansowanego ze środków PFRON, niezależnie od tego czy poprzedni projekt jest nadal realizowany. Ważne jest, aby w tym samym czasie nie był wykazywany jako beneficjent ostateczny w obu projektach. Biorąc pod uwagę racjonalność wydatkowania środków

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
					publicznych, ta sama osoba z niepełnosprawnością nie powinna korzystać, w tym samym czasie, z tego samego rodzaju wsparcia oferowanego w dwóch różnych projektach (niezależnie od źródeł ich finansowania). Przy dostępnej i ograniczonej alokacji naszym zdaniem należy skupić się na zapewnieniu dostępu do asystencji osobistej jak najszerszej grupie osób z niepełnosprawnościami, a nie kumulowaniu godzin dla jednej osoby z kilku różnych projektów. Organizacja pozarządowa na etapie rekrutacji do projektu, powinna przeprowadzić diagnozę potrzeb

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
					rehabilitacyjnych osoby z niepełnosprawnością, w celu ustalenia rodzaju wsparcia, z którego korzystać będzie dana osoba oraz intensywności tego wsparcia, tak aby mogły zostać osiągnięte zaplanowane efekty. Fundusz nie wyznacza limitu godzin usług asystenta w projekcie. Każdorazowo liczba tych usług powinna być dostosowana do potrzeb danej osoby z niepełnosprawnością.
7.1	Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych START	Stosowanie taryfikatorów obowiązujących w regionalnych programach operacyjnych – jako	Taryfikatory z podziałem na województwa powinny się znaleźć jako załączniki do ogłoszenia o konkursie.	Przyłączamy się do propozycji PFRON, jednocześnie wskazując aby stosowne taryfikatory/linki - znalazły się w ogłoszeniu o konkursie PFRON, aby nie było wątpliwości co do	Uwaga uwzględniona. Linki do regionalnych programów operacyjnych zostaną wskazane na stronie PFRON łącznie z dokumentacją konkursową.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		materiału pomocniczego dla komisji konkursowej, podczas weryfikacji stawek zaplanowanych w budżetach projektów.		dokumentu/okresu obowiązywania itp.	
7.2	Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych START	Ujednolicenie stawki wolontariatu przy wycenie tej pracy na potrzeby wkładu własnego – przyjęcie jednej stawki (40 zł), bez względu na rodzaj pracy wykonywanej przez wolontariusza i jego kwalifikacje.	Przywrócenie zapisu z poprzednich edycji konkursów zadań zleczanych, tzn.: „wartość pracy jednego wolontariusza musisz obliczyć w oparciu o maksymalną stawkę za jedną godzinę pracy, którą określimy w ogłoszeniu o konkursie lub w oparciu o wyznaczoną w ogłoszeniu o konkursie jednostkę przeliczeniową, w przypadku pracy, której wynikiem jest powstanie utworu	Sugerujemy o utrzymanie zapisów dot. wyceny stawki godzinowej pracy wolontariuszy na dotychczasowych zasadach zadań zleczanych. Dowolność w zastosowaniu stawek godzinowych wszystkich pozycji budżetu jak i obliczeniu wkładu własnego – należy do wnioskodawców. To wnioskodawca planuje działania i ich wycenę w projekcie znając realia i zakres obowiązków przewidziany do	Wartość stawki stosowanej przy wycenie pracy wolontariusza określana jest w treści ogłoszenia o konkursie. Przed opracowaniem projektu ogłoszenia DPR skonsultuje tę kwestię z członkami Forum Dialogu.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych; jeżeli wolontariusz wykonuje pracę taką, jak personel, który na dzień złożenia wniosku jest już zatrudniony w Twojej organizacji, to wartość pracy wolontariusza możesz obliczyć w oparciu o stawki obowiązujące dla tego personelu. Pamiętaj jednak, że kwotę wyższą niż kwota wskazana w ogłoszeniu o konkursie możesz przyjąć jedynie wówczas, gdy wolontariusz posiada	wykonania w ramach wolontariatu. Dotychczasowe zasady umożliwiające zastosowanie różnej stawki wolontariuszom ze względu na zakres zadań, dodatkowe uprawnienia, a nawet ze względu na miejsce realizacji zadań - jest zasadne.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			kwalfikacje co najmniej takie jak stały personel;”		
7.3	Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych START	„Regulamin składania, rozpatrywania i realizacji projektów”, Kierunek pomocy 3: „Jeżeli ten sam uczestnik projektu bierze udział w kilku imprezach w ramach projektu, łączny udział tego uczestnika w imprezach turystycznych lub rekreacyjnych nie może przekroczyć 7 dni.”	Do wyboru: „Jeżeli ten sam uczestnik projektu bierze udział w kilku imprezach w ramach projektu, łączny udział tego uczestnika w imprezach turystycznych lub rekreacyjnych nie może przekroczyć 7 dni, a w imprezach sportowych nie może przekroczyć 10 dni” lub „Jeżeli ten sam uczestnik projektu bierze udział w kilku imprezach w ramach projektu, łączny udział tego uczestnika nie może przekroczyć 10 dni.”	Jako że w zasadach konkursowych nie ma rozróżnienia czy zapis dotyczy tylko imprez rekreacyjnych, turystycznych lub sportowych, sugerujemy albo zwiększenie dni dla wszystkich działań celu 3, lub wyszczególnienie tylko imprez sportowych z możliwością udziału w 10-ciu dniach projektu dla jednej osoby. W przypadku imprez sportowych realizowanych w danym roku kalendarzowym, jak: „Grand Prix”, letnie/zimowe Mistrzostwa Polski, a także indywidualne/drużynowe Mistrzostwa Polski w poszczególnych dyscyplinach	Uwaga nieuwzględniona. Zapis w „Regulaminie” dotyczy wyłącznie imprez rekreacyjnych i turystycznych. Nie odnosi się do imprez sportowych.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				sportu OzN realizowanych w ramach cyklu powinno być możliwe uczestniczenie tej samej osoby/zawodnika we wszystkich edycjach poszczególnych turniejów. Obecnie w Polsce organizowane są opisane cykle zawodów praktycznie w każdym sporcie, czy to sport paralimpijski, sport osób głuchych, czy olimpiad specjalnych. Często się zdarza że na dany cykl składają się śr. 3 imprezy, trwające po śr. 3 dni (Grand Prix), lub śr. 4 dni (Mistrzostwa Polski). Sugerujemy zmianę maksymalnej ilości dni aby każdy zawodnik uprawiający daną dyscyplinę sportu mógł wziąć udział 1-3 imprezach cyklu imprez danego sportu.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
7.4	Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych START	Zmniejszenie maksymalnej liczby punktów, które komisja konkursowa może przyznać w ramach poszczególnych kryteriów oceny wniosku (propozycja punktacji: od 0 do 3; aktualnie od 0 do 5 punktów), co pozwoli na wyrównanie poziomu ocen ekspertów, w przypadku zidentyfikowania błędów w projekcie.	Dodanie do zaproponowanego przez PFRON zapisu: „Punkty dodatkowe: - Wnioskodawca realizujący zadania zlecane od minimum 10 lat i nie posiada zaległości w stosunku do PFRON otrzyma dodatkowe 3 pkt.”	Przyłączamy się do propozycji PFRON zmniejszając wysokość punktów, jednocześnie wskazując potrzebę docenienia i wyeksponowania organizacji realizujących z powodzeniem zadania zlecane od wielu lat. Często organizacje przez lata wypracowały swoje zasady zarządzania projektem, wdrażały innowacje, realizowały wszystkie wytyczne i zwiększały dostęp do usług specjalistycznych z zakresu rehabilitacji społecznej OzN w Polsce przez lata. Warto docenić te organizacje które poprawnie realizują swoje zadania i poprawnie je rozliczają.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowany zapis nie pozwala na jednoznaczne i obiektywne potwierdzenie wysokiego poziomu rzetelności, terminowości ani przestrzegania obowiązujących przepisów. Brak aktualnych zaległości wobec PFRON nie daje pełnego obrazu historii współpracy Wnioskodawcy, w tym ewentualnych trudności w realizacji zadań czy wcześniejszych zaległości w okresie ostatnich 10 lat. W związku z tym, przyznawanie dodatkowych punktów na podstawie takiego zapisu mogłoby prowadzić do

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
					niespójnej i nie do końca sprawiedliwej oceny.
7.5	Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych START	Wskaźniki bazowe	Zaplanowana wartość wskaźnika nakładu (wskaźników nakładu) świadczy o racjonalnym i oszczędnym gospodarowaniu środkami publicznymi – ocena przeprowadzana jest z uwzględnieniem: a) wartości wskaźników bazowych ustalonych przez Zarząd PFRON na podstawie analizy wartości wskaźników nakładu w projektach tego samego typu, zgłoszonych w konkursie (propozycja dodania: „nie niższy niż w latach poprzednich”) oraz ewentualnie	Wysokość wskaźnika bazowego jest określana na podstawie wszystkich ofert które wpłyną w konkursie – nawet te które nie trafią do realizacji. Obserwując galopującą inflację i zmieniające się wydatki na kadrę i obiekty, należy koszty zwiększać. W poprzednich latach obserwowaliśmy sytuacje gdy wskaźnik nakładu zmalał zamiast urosnąć – to bardzo trudna sprawa dla organizacji prowadzących zajęcia od kilkudziesięciu lat i obserwujących postępujące zmiany stawek kosztów obligatoryjnych. Spadek wartości wskaźnika był zaskoczeniem chyba dla wszystkich – z tą różnicą że organizacje	Uwaga nieuwzględniona. Wartości poszczególnych wskaźników bazowych nie były w ostatnich konkursach ustalane na poziomie niższym od poziomu z konkursów poprzednich.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			b) analizy kosztów prowadzenia podobnych działań w projektach finansowanych z innych źródeł.	prowadzące sport musiały się dostosować lub zrezygnować, bez możliwości jakichkolwiek negocjacji.	
7.6	Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych START	„Zasady wspierania realizacji zadań” – Wolontariat	Obecny zapis: „nie możesz wykazać jako wkładu niefinansowego osobowego godzin pracy świadczonych przez wolontariusza na rzecz członka jego rodziny. „Rodzina” to osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w związku prawnym lub faktycznym.” – sugerujemy usunięcie powyższego zapisu.	Nie ma żadnych merytorycznych podstaw do tego żeby osoba spokrewniona, posiadająca uprawnienia nie mogła świadczyć usług w charakterze wolontariusza. Realizując zadania o charakterze otwartym, gdzie mogą się pojawić jako beneficjenci np. z czterokończynowym porażeniem - jak członek rodziny może być wyłączony z możliwości pomocy w zajęciach/ świadczeniem usług wolontariackich? Dodatkowo w świetle tego zapisu: wolontariusz posiadając uprawnienia,	Uwaga nieuwzględniona. Zapis nie wyklucza możliwości angażowania członków rodziny beneficjentów ostatecznych do pomocy w projekcie np. w ramach prowadzonych zajęć. Zapis wyłącza, w takiej sytuacji, możliwość wykazywania w projekcie godzin pracy świadczonych na rzecz członka rodziny – jako wkładu własnego (świadczenie wolontariusza). Zapewnienie opieki i wsparcia podopiecznemu (dziecku) czy małżonkowi jest obowiązkiem

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				współprowadząc zajęcia grupowe ma zakaz prowadzenia na rzecz swojego dziecka. Bywa że rodzice osób z niepełnosprawnością chętnie angażują się w różne działania organizacji, z racji wolnego czasu i posiadanych umiejętności. Skoro rodzice chcą się zaangażować przy okazji uczestniczenia w zajęciach ich dziecka, czemu wnioskodawca ma szukać kolejnych/dodatkowych „obcych” osób. Dodatkowo wykluczenie rodzica z możliwości sformalizowania ich pomocy w realizację projektu nie jest dobrym rozwiązaniem. W całym założeniu modelu kompleksowej rehabilitacji, członkowie rodziny są niezwykle istotni – nie można ich pomijać w	wynikającym z faktu sprawowania władzy rodzicielskiej czy zawarcia związku małżeńskiego (obowiązek wzajemnej pomocy). Kwestie te reguluje kodeks rodzinny i opiekuńczy.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				procesie rehabilitacji w charakterze wolontariusza.	
8.1	Mazowieckie Stowarzyszenie Pracy dla Niepełnosprawnych „De Facto”	Ograniczenie liczby wniosków złożonych w konkursie – jeżeli w terminie realizacji projektów wyznaczonym w nowym konkursie organizacja realizuje już umowy zawarte w poprzednio ogłoszonym konkursie (konkursach). W jednym roku kalendarzowym organizacja mogłaby realizować (w tym samym okresie) nie	Proponujemy albo zrezygnować z tego ograniczenia albo wprowadzić je od 2027 roku. Najwcześniej od 2026. Jeśli rzeczywiście chcą Państwo spowodować bardziej racjonalne i efektywne planowanie działań, odpowiadających na potrzeby osób z niepełnosprawnościami, powinien być czas na przygotowanie się do zmieniających zasad - przynajmniej do konkursu 1/2027. Ew. w ostateczności ogłosić teraz ale wdrożyć w życie od konkursu 1/2026.	Nasze Stowarzyszenie realizuje obecnie 7 projektów: 2 projekty 3-letnie z konkursu 1/2022: 2 projekty 3-letnie z konkursu 1/2023: 2 projekty 3-letnie i 1 1-letni z konkursu 1/2024. Przyjęcie proponowanej zasady oznacza, że musielibyśmy zrezygnować z kontynuacji projektów które kończą się w 2026 roku. I to tych których odnowienie przypadkiem trafiło na ten rok. A które były realizowane od wielu lat i odpowiadają na istotne potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Nie powinniście Państwo wprowadzać zmian działających wstecz, które wykluczają z konkursu organizacje	Uwaga uwzględniona. W konkursie planowanym do ogłoszenia w 2025 roku PFRON nie wprowadzi ograniczenia liczby równocześnie realizowanych wniosków przez organizację w tym samym okresie. Jednocześnie planujemy wprowadzenie tego ograniczenia w przyszłych konkursach – informację w tym zakresie zamieścimy w tegorocznym ogłoszeniu, tak żeby organizacje mogły w sposób racjonalny i efektywny zaplanować działania projektowe na przyszłość.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		więcej niż 5 wniosków.		które złożyły wnioski w 2022, 2023 i 2024, zgodnie z obowiązującymi zasadami, uzyskały dofinansowania i realizują zadania. Byłoby to po prostu krzywdzące dla organizacji które zaplanowały i aplikowały w poprzednich konkursach na zasadach które miały obowiązywać do 2028 roku.	
9.1	Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „KLUCZ”	Ograniczenie liczby wniosków złożonych w konkursie – jeżeli w terminie realizacji projektów wyznaczonym w nowym konkursie organizacja realizuje już umowy zawarte w poprzednio ogłoszonym konkursie	Odrzucenie propozycji zaproponowanej zmiany w całości.	Obowiązuje już limit składania 3 wniosków w danym konkursie, w tym limit 2 w ramach jednego kierunku. NGO z wieloletnim doświadczeniem w realizacji zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej OzN , posiadające odpowiednie zasoby kadrowe i znające dobrze realne potrzeby tego środowiska, planują już z kilkuletnim wyprzedzeniem cele i zadania do	Uwaga uwzględniona częściowo. W konkursie planowanym do ogłoszenia w 2025 roku PFRON nie wprowadzi ograniczenia liczby równocześnie realizowanych wniosków przez organizację w tym samym okresie. Jednocześnie planujemy wprowadzenie tego ograniczenia w przyszłych

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		(konkursach). W jednym roku kalendarzowym organizacja mogłaby realizować (w tym samym okresie) nie więcej niż 5 wniosków.		realizacji na rzecz OzN. Ograniczenie liczby wniosków do 5 (realizowanych w tym samym okresie) wpłynie negatywnie na NGO, destabilizację zatrudnienia i destrukcję potencjału kadrowego, jak również planowanego na przyszłość wsparcia na rzecz OzN. Proponowany limit wniosku będzie miał negatywny wpływ dla NGO na racjonalne i efektywne planowanie działań. Limit 5 wniosków wpłynie negatywnie na same osoby z niepełnosprawnościami, które korzystają ze wsparcia przez NGO realizujące więcej niż 5 projektów. W związku z wprowadzeniem takiego rozwiązania OzN nie skorzystają z projektu, z którego do tej pory korzystali, ponieważ NGO	konkursach – informację w tym zakresie zamieścimy w tegorocznym ogłoszeniu, tak żeby organizacje mogły w sposób racjonalny i efektywny zaplanować działania projektowe na przyszłość.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				nie otrzyma dofinansowania ze względu na limit wniosków. Ponadto, NGO które mają potencjał realizować 6 lub więcej projektów, będą stały przed trudnym wyborem, z którego wniosku o dofinansowanie zrezygnować ponieważ nie będą mogły złożyć wniosku ze względu na obowiązujący limit. NGO będzie musiało zdecydować, czy wsparcie powinna otrzymać OzN np. w ramach usług asystenckich, czy w ramach projektu dotyczącego aktywizacji zawodowej, a raczej nie o to chodzi we wspieraniu osób z niepełnosprawnościami. Wprowadzenie limitu spowoduje, że organizacje będą zmuszone odrzucać część potrzebujących, nawet jeśli mają zasoby i kompetencje, by	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				udzielić im pomocy. W konsekwencji OzN mogą nie uzyskać wsparcia tylko z powodu ograniczeń formalnych, a nie realnych możliwości realizacyjnych organizacji. Duże organizacje, które dysponują odpowiednią kadrą, zapleczem i doświadczeniem, są w stanie równolegle prowadzić więcej niż 5 projektów, bez ryzyka obniżenia jakości działań. Sztuczne ograniczanie liczby projektów nie uwzględnia ich potencjału. Realizacja większej niż 5 wniosków w tym samym okresie przez organizację pozarządową z wieloletnim doświadczeniem w tym zakresie pozwala na	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				kompleksowe wsparcie OzN przeciwdziałające ich wykluczeniu. Każdy projekt odpowiada na inne potrzeby osób z niepełnosprawnościami, a wsparcie jest szyte na miarę. Różni uczestnicy wymagają innego zakresu, formy i intensywności działań. Zgłoszenie większej liczby projektów pozwala lepiej reagować na lokalne zróżnicowanie potrzeb. Wprowadzenie sztywnego limitu liczby projektów może doprowadzić do mniej racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi, ponieważ część organizacji – chcąc zmieścić więcej działań w mniejszej liczbie wniosków – będzie łączyć różnorodne formy wsparcia i różne grupy uczestników	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				w jednym projekcie, co może prowadzić do: • sztucznego zawyżania budżetów jednostkowych (np. projekt na kwotę 4 mln zł zamiast 4 osobnych projektów po 1 mln), • trudności w zarządzaniu i monitorowaniu jakości działań, • mniejszej przejrzystości i efektywności kosztowej. Istnieje zatem duże ryzyko zmniejszenia ilości NGO działających na rzecz OzN i utrata potencjału NGO w skali kraju. W związku z nie otrzymaniem dofinansowania przez NGO, istnieje duże ryzyko, iż powstaną białe plamy na mapie Polski. Wtedy, na tych terenach nie będą realizowane	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				projekty PFRON, albo liczba projektów zostanie drastycznie zmniejszona, przez co ucierpią na tym osoby z niepełnosprawnościami. Organizacje często angażują się w partnerskie projekty, nowatorskie formy wsparcia. Limit 5 projektów może skutecznie zablokować inicjatywy o dużym potencjale społecznym, bo nie zmieszczą się w limicie. Podają Państwo argument, iż wprowadzone rozwiązanie „Zwiększy to racjonalne i efektywne planowanie działań przez organizacje pozarządowe – dostosowanych do realnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami;”. Biorąc pod uwagę nasze ponad	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				20 letnie doświadczenie w tym zakresie, uważamy, że liczba realizowanych projektów nie ma tutaj znaczenia jeśli chodzi o racjonalne i efektywne działania. Im większa liczba projektów, tym większe doświadczenie i lepsza odpowiedź na potrzeby. A to właśnie z tych potrzeb OzN, na rzecz których prowadzimy działania, wynikało rozszerzenie działalności tylko z aktywizacji zawodowej w ramach priorytetu 1 na jednoczesną aktywizację społeczną w ramach priorytetu 2. To właśnie ograniczenie i wprowadzony limit może doprowadzić niestety do tego, że prowadzone przez NGO działania na rzecz OzN nie będą dostosowane do ich potrzeb.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				Mając na uwadze wszystkie powyższe argumenty, zwracamy się z prośbą o niewprowadzanie rozwiązania związanego z limitem 5 wniosków. Uważamy ponadto, że wprowadzanie tak poważnych zmian w przyszłości, powinno być w ogóle poprzedzone dwuletnim okresem karencji. Pozwoli to organizacjom pozarządowym zaplanować sobie nadchodzące zmiany w taki sposób, aby nie rzutowało to, ani na ich potencjał, ani na osoby z niepełnosprawnościami.	
10.1	Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych	Ograniczenie liczby wniosków złożonych w konkursie – jeżeli w terminie realizacji projektów wyznaczonym	Usunięcie zapisu: W jednym roku kalendarzowym organizacja mogłaby realizować (w tym samym okresie) nie więcej niż 5 wniosków. Ewentualnie odłożenie tego	Drastyczne ograniczenie w realizacji wniosków do 5 (aktualnie można realizować maksymalnie 9 wniosków) wiąże się z pozostawieniem wielu osób z niepełnosprawnościami bez	Uwaga uwzględniona. W konkursie planowanym do ogłoszenia w 2025 roku PFRON nie wprowadzi ograniczenia liczby równocześnie realizowanych wniosków przez

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		w nowym konkursie organizacja realizuje już umowy zawarte w poprzednio ogłoszonym konkursie (konkursach). W jednym roku kalendarzowym organizacja mogłaby realizować (w tym samym okresie) nie więcej niż 5 wniosków.	pomysłu w czasie i wdrażanie ograniczenia wniosków stopniowo. Ta druga ewentualność byłaby możliwa, jeżeli Fundusz przedstawiłby analizę sytuacji, uzasadnienie, wnioski, które pokazywałyby zaletę tego rozwiązania. Należałoby taką kwestię konsultować z NGO znacznie wcześniej przed terminem ewentualnego wprowadzania takiego rozwiązania, co umożliwiłoby organizacjom racjonalne zaplanowanie wniosków i realizację projektów z korzyścią dla osób z niepełnosprawnościami.	wsparcia. Konieczne będzie wypowiedzenie umów dla specjalistów merytorycznych pracujących w poszczególnych projektach. Uzasadnienie zmiany przedstawionej przez PFRON: „Zwiększy to racjonalne i efektywne planowanie działań przez organizacje pozarządowe – dostosowanych do realnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami” jest nie trafione. Uważamy, że jest wręcz przeciwnie. Liczba realizowanych projektów i szeroki wachlarz wsparcia świadczy o dużym potencjale NGO. Organizacje, które realizują więcej niż 5 projektów, są przygotowane do racjonalnego i efektywnego planowania działań, a także wykorzystywania swojego	organizację w tym samym okresie. Jednocześnie planujemy wprowadzenie tego ograniczenia w przyszłych konkursach – informację w tym zakresie zamieścimy w tegorocznym ogłoszeniu, tak żeby organizacje mogły w sposób racjonalny i efektywny zaplanować działania projektowe na przyszłość.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				doświadczenia w realizacji projektów skierowanych do ON. WMSON od wielu lat realizuje 6-7 projektów jednocześnie w 2 kierunkach i kilku zadaniach. Jest to zarówno pożyteczne dla beneficjentów organizacji, którzy mogą wybrać z oferowanego rodzaju wsparcia i przystąpić do projektu, który jest dla nich najbardziej odpowiedni, a także dla rozwoju organizacji. Aktualnie realizujemy projektu dotyczące poradnictwa (1 projekt), asystentury osobistej (1 projekt), aktywizacji społecznej w placówce (1 projekt) oraz aktywizacji zawodowej (4 projekty). W przyszłym roku kończą się projekt dotyczący wsparcia w placówce (aktywizacja społeczna), w której	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				udzielane jest wsparcia dla 100 ON oraz projekt dotyczący aktywizacji zawodowej dla 50 ON. Dotychczas osiągnięte wskaźniki ewaluacji świadczą o prawidłowej realizacji i dużym zainteresowaniu beneficjentów. Placówkę prowadzimy nieprzerwanie od 2015 roku, rocznie wsparciem objętych jest ok. 40 ON. Kontynuowanie wsparcia w placówce jest ważne dla ON. Osoby te korzystają ze wsparcia ciągłego. Jeśli nie będziemy mieli możliwości złożenia wniosku w najbliższym konkursie, tj. 1/2025, zostaniemy również wykluczeni ze składania wniosku na placówkę w kolejnym konkursie tj. 1/2026 – zgodnie z warunkami zasad realizacji wspierania zadań Placówka musi	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				funkcjonować od co najmniej pół roku, licząc wstecz od daty ogłoszenia konkursu. Z dniem 1 kwietnia 2026 r bez dalszego dofinansowania placówka przestanie funkcjonować. Osoby z niepełnosprawnością stale korzystają ze wsparcia oferowanego przez naszą organizację, dla większości z nich to jedyna forma wsparcia, a dla części z nich to pierwszy krok do samodzielności. Natomiast aktywizację zawodową metodą zatrudnienia wspomaganego realizujemy od 2011 roku. Nie powinno się zmuszać NGO, który wniosek napisać i jaki projekt do realizacji wybierać, a co za tym idzie wykluczać ON ze wsparcia. Jako organizacja w tym momencie mamy	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				7 projektów i po wejściu tego przepisu w życie, w najbliższym konkursie zostalibyśmy pozbawieni możliwości pozyskiwania środków na kolejny okres realizacji, a w 2026 roku musielibyśmy zdecydować czy złożyć projekt na aktywizację zawodową i pomóc Kowalskiemu w ramach jednego projektu, czy złożyć projekt na aktywizację społeczną i funkcjonowanie placówki i pomóc Nowakowi w ramach drugiego. Komunikowanie takiego pomysłu i negatywne zaskakiwanie organizacji, które realizują projekty na wielu płaszczyznach bez merytorycznego uzasadnienia jest sprzeczne z dotychczasowymi zasadami realizacji zadań zlecanych	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				i z wypracowanymi zasadami współpracy pomiędzy PFRON a NGO.	
11.1	Zrzeszenie Sportowo – Rehabilitacyjne „Start”	Stosowanie taryfikatorów obowiązujących w regionalnych programach operacyjnych – jako materiału pomocniczego dla komisji konkursowej, podczas weryfikacji stawek zaplanowanych w budżetach projektów.	Taryfikatory z podziałem na województwa powinny się znaleźć jako załączniki do ogłoszenia o konkursie.	Przyłączamy się do propozycji PFRON, jednocześnie wskazując aby stosowne taryfikatory/linki - znalazły się w ogłoszeniu o konkursie PFRON, aby nie było wątpliwości co do dokumentu/okresu obowiązywania itp.	Uwaga uwzględniona. Łącznie z dokumentacją konkursową wskażemy linki do poszczególnych regionalnych programów operacyjnych.
11.2	Zrzeszenie Sportowo – Rehabilitacyjne „Start”	Ujednolicenie stawki wolontariatu przy wycenie tej pracy na	Przywrócenie zapisu z poprzednich edycji konkursów zadań zleczanych, tzn.: „wartość	Sugerujemy o utrzymanie zapisów dot. wyceny stawki godzinowej pracy wykwalifikowanych	Wartość stawki stosowanej przy wycenie pracy wolontariusza określana jest w treści

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		potrzeby wkładu własnego – przyjęcie jednej stawki (40 zł), bez względu na rodzaj pracy wykonywanej przez wolontariusza i jego kwalifikacje.	pracy jednego wolontariusza musisz obliczyć w oparciu o maksymalną stawkę za jedną godzinę pracy, którą określimy w ogłoszeniu o konkursie lub w oparciu o wyznaczoną w ogłoszeniu o konkursie jednostkę przeliczeniową, w przypadku pracy, której wynikiem jest powstanie utworu w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych; jeżeli wolontariusz wykonuje pracę taką, jak personel, który na dzień złożenia wniosku jest już zatrudniony w Twojej organizacji, to wartość pracy wolontariusza możesz obliczyć	wolontariuszy na dotychczasowych zasadach zadań zlecanych. Dowolność w zastosowaniu stawek godzinowych wszystkich pozycji budżetu jak i obliczeniu wkładu własnego – należy do wnioskodawców. To wnioskodawca planuje działania i ich wycenę w projekcie znając realia i zakres obowiązków przewidziany do wykonania w ramach wolontariatu. Dotychczasowe zasady umożliwiające zastosowanie różnej stawki wolontariuszom ze względu na zakres zadań, dodatkowe uprawnienia, a nawet ze względu na miejsce realizacji zadań - jest zasadne.	ogłoszenia o konkursie. Przed opracowaniem projektu ogłoszenia DPR konsultuje tę kwestię z członkami Forum Dialogu.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			w oparciu o stawki obowiązujące dla tego personelu. Pamiętaj jednak, że kwotę wyższą niż kwota wskazana w ogłoszeniu o konkursie możesz przyjąć jedynie wówczas, gdy wolontariusz posiada kwalifikacje co najmniej takie jak stały personel;”		
11.3	Zrzeszenie Sportowo – Rehabilitacyjne „Start”	Zmniejszenie maksymalnej liczby punktów, które komisja konkursowa może przyznać w ramach poszczególnych kryteriów oceny wniosku (propozycja punktacji: od 0 do 3;	Dodanie do zaproponowanego przez PFRON zapisu: „Punkty dodatkowe: – Wnioskodawca realizujący zadania zlecane od minimum 10 lat i nie posiada zaległości w stosunku do PFRON otrzyma dodatkowe 3 pkt.”	Przyłączamy się do propozycji PFRON zmniejszając wysokość punktów, jednocześnie wskazując potrzebę docenienia i wyeksponowania organizacji realizujących z powodzeniem zadania zlecane od wielu lat. Często organizacje przez lata wypracowały swoje zasady zarządzania projektem, wdrażały innowacje, realizowały	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowany zapis nie pozwala na jednoznaczne i obiektywne potwierdzenie wysokiego poziomu rzetelności, terminowości ani przestrzegania obowiązujących przepisów. Brak aktualnych zaległości wobec PFRON nie daje pełnego obrazu historii współpracy

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		aktualnie od 0 do 5 punktów), co pozwoli na wyrównanie poziomu ocen ekspertów, w przypadku zidentyfikowania błędów w projekcie.		wszystkie wytyczne i zwiększały dostęp do usług specjalistycznych z zakresu rehabilitacji społecznej OzN w Polsce przez lata. Warto docenić te organizacje które poprawnie realizują swoje zadania i poprawnie je rozliczają.	Wnioskodawcy, w tym ewentualnych trudności w realizacji zadań czy wcześniejszych zaległości w okresie ostatnich 10 lat. W związku z tym, przyznawanie dodatkowych punktów na podstawie takiego zapisu mogłoby prowadzić do niespójnej i nie do końca sprawiedliwej oceny.
11.4	Zrzeszenie Sportowo – Rehabilitacyjne „Start”	Wskaźniki bazowe	Zaplanowana wartość wskaźnika nakładu (wskaźników nakładu) świadczy o racjonalnym i oszczędnym gospodarowaniu środkami publicznymi – ocena przeprowadzana jest z uwzględnieniem:	Wysokość wskaźnika bazowego jest określana na podstawie wszystkich ofert które wpłyną w konkursie – nawet te które nie trafią do realizacji. Obserwując galopującą inflację i zmieniające się wydatki na kadrę i obiekty, należy koszty zwiększać. W poprzednich latach obserwowaliśmy sytuacje gdy	Uwaga nieuwzględniona. Wartości poszczególnych wskaźników bazowych nie były w ostatnich konkursach ustalane na poziomie niższym od poziomu z konkursów poprzednich.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			wartości wskaźników bazowych ustalonych przez Zarząd PFRON na podstawie analizy wartości wskaźników nakładu w projektach tego samego typu, zgłoszonych w konkursie (propozycja dodania: „nie niższy niż w latach poprzednich”)	wskaźnik nakładu zmalał zamiast urosnąć – to bardzo trudna sprawa dla organizacji prowadzących zajęcia od kilkudziesięciu lat i obserwujących postępujące zmiany stawek kosztów obligatoryjnych. Spadek wartości wskaźnika był zaskoczeniem chyba dla wszystkich – z tą różnicą że organizacje prowadzące sport musiały się dostosować lub zrezygnować, bez możliwości jakichkolwiek negocjacji.	
11.5	Zrzeszenie Sportowo – Rehabilitacyjne „Start”	Założenia ogłoszenia o konkursie	Dodanie zapisu o możliwości zawarcia umowy wieloletniej dla typu projektu „treningi sportowe realizowane w sposób ciągły lub cykliczny” – kierunek pomocy 2	Treningi sportowe prowadzone są w stowarzyszeniach, których głównym kierunkiem działalności jest sport jako ważna forma rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w sposób ciągły od wielu lat. Treningi sportowe są, tak jak rehabilitacja w placówkach,	Uwaga nieuwzględniona. Treningi sportowe mogą być realizowane w ramach umowy wieloletniej.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				prowadzone w sposób ciągły w stowarzyszeniach, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych przez wiele lat, w wielu przypadkach ponad 50-lat. Umowy wieloletnie pozwolą na systematyczne prowadzenie zajęć i realizację zaplanowanych form wsparcia na dłuższy okres, paru lat dla beneficjentów, którzy będą mieli pewność na uczestniczenie w projekcie dłużej niż rok. Ciągłość zadania pozwoli na spokojne zrealizowanie zakładanych celów. Osoby niepełnosprawne będą miały możliwość realizacji swoich pasji sportowych, osiągania wyższych umiejętności a przede wszystkim realizacji najważniejszych celów rehabilitacji społecznej i rehabilitacji	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				ruchowej poprzez systematyczny udział w treningach sportowych. Proponujemy zastosować kryterium ciągłości udzielanego wsparcia osobom niepełnosprawnym/ beneficjentom ostatecznym projektu jako wyznacznik możliwości realizacji projektu wieloletniego.	
11.6	Zrzeszenie Sportowo – Rehabilitacyjne „Start”	Zasady kwalifikowalności projektu: Inne koszty związane z realizacją projektu: koszty promocji projektu	Wyłączenie kosztów promocji projektu z kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem	Koszty związane z promocją projektu zostały wyłączone z możliwości umieszczenia w innych kosztach związanych z realizacją projektu w sytuacji rozliczania kosztów pośrednich ryczałtowo. Promocja projektu jest ważnym aspektem realizowanych projektów, proponujemy pozostawienia możliwości wykazania kosztów	Uwaga nieuwzględniona. Promocja projektu jest częścią działań administracyjnych, a nie merytorycznych. Zatem, w przypadku rozliczania kosztów pośrednich ryczałtem – koszty związane z działaniami promującymi projekt powinny być finansowane z ryczałtu.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				promocji projektu w sytuacji rozliczania kosztów ryczałtem.	
11.7	Zrzeszenie Sportowo – Rehabilitacyjne „Start”	Zasady kwalifikowalności projektu: tabela budżetowa/forma zatrudnienia	Rozszerzenie katalogu dokumentów rozliczeniowych w tabeli budżetowej	Proponujemy dodanie do katalogu form zatrudnienia i dokumentów rozliczających koszty osobowe dokumentu: „delegacja sędziowska” – zawody sportowe w dużej mierze obsługiwane są przez wykwalifikowaną obsługę sędziowską, która rozliczana jest na podstawie wystawionych przez odpowiednie związki sportowe delegacji sędziowskich, wyeliminuje to konieczność informowania oddziału PFRON o konieczności zmiany dokumentu rozliczeniowego w kosztach osobowych.	Uwaga uwzględniona. We wniosku, w tabeli budżetowej, do katalogu form zatrudnienia i dokumentów rozliczających koszty osobowe dodana została możliwość wyboru delegacji sędziowskiej.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
11.8	Zrzeszenie Sportowo – Rehabilitacyjne „Start”	System iPFRON+	Zwiększenie limitu ilości i pojemności plików dołączonych do rozliczenia zadania	Obecnie podczas rozliczenia zadania publicznego system pozwala na dodanie kilku plików, co jest stanowczo za małe w przypadku rozliczania zadania, które obejmuje kilka działań w ramach jednego wniosku i wiąże się z koniecznością dodania łącznie 20-30 plików w ramach jednego rozliczenia. Pliki, które nie mieszczą się w limicie określonym przez system wysyłane są aktualnie za pomocą komunikatora w systemie iPFRON+.	Uwaga nieuwzględniona. Rozmiar plików, które mogą zostać załączone w systemie iPFRON+ został zwiększony dwukrotnie, z 5MB do 10MB. Nie planujemy aktualnie dodatkowych zmian w tym zakresie.
12.1	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Wolbromiu	Planowana zmiana w ogłoszeniu konkursu numer 1/2025 - ograniczenie liczby wniosków złożonych w konkursie – jeżeli w terminie	zmiana liczby projektów jakie organizacja mogłaby realizować w jednym roku kalendarzowym (w tym samym okresie) – nie więcej niż 6 wniosków lub	Ze względu na ograniczenie co do składania wniosków w jednym konkursie (maksymalnie 2 wnioski), bardziej optymalnym byłoby założenie realizacji maksymalnie 6 projektów ze środków PFRON w tym samym	Uwaga uwzględniona częściowo. W konkursie planowanym do ogłoszenia w 2025 roku PFRON nie wprowadzi ograniczenia liczby równocześnie realizowanych wniosków przez

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		realizacji projektów wyznaczonym w nowym konkursie organizacja realizuje już umowy zawarte w poprzednio ogłoszonym konkursie (konkursach). W jednym roku kalendarzowym organizacja mogłaby realizować (w tym samym okresie) nie więcej niż 5 wniosków.	rezygnacja z dodania zapisu dotyczącego ograniczenia liczby realizowanych projektów w danym roku kalendarzowym.	czasie, tak aby organizacje posiadające większy potencjał kadrowy, finansowy oraz zaplecze infrastrukturalne mogły w każdym corocznym konkursie złożyć maksymalnie 2 wnioski z trzyletnim okresem realizacji. Ograniczenie ilości realizowanych w jednym czasie projektów może negatywnie wpłynąć na dostępność oraz efektywność udzielanego wsparcia wśród większych organizacji pozarządowych, działających w szerokim zakresie i posiadających odpowiednie zasoby, pozwalające na kompleksowe i długofalowe wsparcie dla dużej rzeszy odbiorców. Należy również nadmienić, iż ilość realizowanych w jednym czasie	organizację w tym samym okresie. Jednocześnie planujemy wprowadzenie tego ograniczenia w przyszłych konkursach – informację w tym zakresie zamieścimy w tegorocznym ogłoszeniu, tak żeby organizacje mogły w sposób racjonalny i efektywny zaplanować działania projektowe na przyszłość.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				projektów w przypadku organizacji z wieloletnim doświadczeniem, posiadających szerokie grono adresatów wsparcia- nie obniża ich efektywności i jakości a poszerza możliwości działania na większą skalę. W związku z ograniczeniem pojawia się także ryzyko spowolnienia rozwoju oraz obniżenia zdolności organizacji pozarządowych, odpowiadających na potrzeby osób z niepełnosprawnościami w obszarze swojego działania.	
13.1	FUNDACJA POSTSCRIPTUM	Proponowane zmiany, zaprezentowane na spotkaniu w dniu 11.07.2025 r.	Ujednolicenie stawki wolontariusza do 40,00 zł.	Ujednolicenie stawki wolontariusza do 40,00 zł jest krzywdzące dla potencjalnych wnioskodawców. Wnosimy o pozostawienie zapisów nt. wolontariusza takich jak dotychczas, tj. możliwość wyceny	Wartość stawki stosowanej przy wycenie pracy wolontariusza określana jest w treści ogłoszenia o konkursie. Przed opracowaniem projektu ogłoszenia DPR skonsultuje tę

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				pracy wolontariusza tak jak stały personel Wnioskodawcy. Jest to bardziej adekwatne i zgodne z rzeczywistością. W konkursach UE nie ma ustalonych stałych stawek za pracę wolontariusza, tak jak stwierdziła Pani D. Świder. W konkursach UE również wycenia się pracę wolontariusza, na podstawie stawek jakie płaci się stałemu personelowi. Dochodzi do sytuacji, że ujednolicacie Państwo stawkę, bo wnioskodawcy nie potrafią dobrze tego uzasadnić, a tym samym organizacje, które dobrze uzasadniają ten fakt, będą w bardzo niekorzystnej sytuacji, tj. trzeba będzie wnieść więcej godzin wolontariackich wkładu własnego, tylko dlatego, że stawka	kwestię z członkami Forum Dialogu. W projektach finansowanych ze środków Unii Europejskiej wartość pracy wolontariusza kalkulowana jest według stałej stawki za jedną godzinę pracy, bez względu na jej charakter.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				jest ujednolicona ze względu na nieumiejętność dobrego uzasadnienia. Jest to dla nas krzywdzące. W momencie realizacji oraz audytu projektu będzie ogromna różnica w stawkach pracy np. psychologa – za tą samą pracę zapłacimy np. 200,00 zł, a wolontariat wycenimy na 40,00 zł – jest to zupełnie nieracjonalne i z pewnością spowoduje, iż podmiot audytujący będzie miał swoje uwagi, a docelowo swoje uwagi może mieć NIK. Reasumując, wnosimy o pozostawienie zapisów nt. wnoszenia wkładu własnego w postaci pracy wolontariuszy bez zmian.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
13.2	FUNDACJA POSTSCRIPTUM	Wytyczne w zakresie kwalifikowalności kosztów w ramach art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. IV. Koszty pośrednie Stawki ryczałtowe	Zwiększenie wartości procentowej kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem, w szczególności dla projektów o wartości do 1 mln PLN. Propozycja: zmiana z 20% na 25% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) nieprzekraczającej 500 000,00 złotych; zmiana z 19% na 24% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) powyżej 500 000,00 złotych do 1 000 000,00 złotych łącznie; zmiana z 18% na 23% kosztów bezpośrednich – w przypadku	Uzasadnieniem uwagi jest analogia do projektów aktywizacji społeczno-zawodowej, dofinansowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus na lata 2021-2027. Koszty pośrednie stanowią bardzo istotny aspekt realizacji projektów. Niezbędne jest zatem zapewnienie takiej ich wysokości, która pozwoli przede wszystkim na prawidłową realizację projektów, w szczególności w zakresie zatrudnienia koordynatora projektu oraz poniesienia wszelkich opłat związanych z administracją i zarządzaniem projektem. Od lat (już od perspektywy 2014-2020) w projektach aktywizacji społeczno-zawodowej EFS przyjęto wyższy poziom procentowy kosztów	Uwaga nieuwzględniona. Nie planujemy w nadchodzącym konkursie zmian w tym zakresie. Ewentualne uwzględnienie proponowanej zmiany wymaga przeprowadzania wcześniejszej analizy efektywności kosztów, w szczególności przełożenia skali kosztów administracyjnych na koszty merytoryczne. Wzrost cen towarów i usług powoduje również zwiększenie wysokości kosztów merytorycznych projektu – co przekłada się na wartość podstawy, od której wyliczany jest ryczałt.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			projektów o wartości (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) powyżej 1 000 000,00 złotych do 2 000 000,00 złotych włącznie; zmiana z 16% na 21% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) powyżej 2 000 000,00 złotych do 3 000 000,00 złotych włącznie; zmiana z 13% na 18% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) powyżej 3 000 000,00 złotych do 5 000 000,00 złotych włącznie; zmiana z 12% na 17% kosztów	pośrednich, aniżeli w projektach PFRON (dla projektów do 830 tys. wartości kosztów bezpośrednich jest to 25% kosztów pośrednich). Opierając się na doświadczeniu Wnioskodawcy wnosimy o zwiększenie wartości procentowej kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem, w szczególności dla projektów o wartości do 1 mln PLN, zgodnie z propozycją.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) przekraczającej 5 000 000,00 złotych.		
13.3	FUNDACJA POSTSCRIPTUM	Zasady wspierania realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, zleczanych organizacjom pozarządowym przez PFRON. Wkład własny.	Kierunek 5 - zmniejszenie wkładu własnego Wnioskodawcy do 5-10%.	Obecna wysokość wkładu własnego dla projektów realizowanych w ramach kierunku nr 5 jest bardzo wysoka. Zmniejszenie wysokości wkładu własnego pozwoli na realizację projektów dla dobra ich beneficjentów ostatecznych, tj. otoczenia osób z niepełnosprawnościami. Jest to grupa docelowa potrzebująca wsparcia. Obecna wysokość wkładu własnego znacznie utrudnia realizację projektów w ramach kierunku 5. Opierając się na	Uwaga nieuwzględniona. Nie planujemy w nadchodzącym konkursie zmian w zakresie minimalnej wysokości wkładu własnego.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				doświadczeniu Wnioskodawcy wnosimy o zmniejszenie wkładu własnego Wnioskodawcy do 5-10%. Wysoki wkład własny stanowi barierę dla mniejszych organizacji pozarządowych, które nie dysponują dużymi zasobami finansowymi. Zmniejszenie obowiązku wnoszenia wysokiego wkładu własnego pozwoli tym organizacjom na udział w konkursach PFRON, co zwiększy ich szanse na pozyskanie środków i realizację projektów na rzecz otoczenia osób z niepełnosprawnościami. Zmniejszenie wkładu własnego jest także sposobem na promowanie równości szans w dostępie do funduszy publicznych. Organizacje z mniejszymi budżetami, które mogą	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				mieć trudności z pokryciem wysokich kosztów wkładu własnego, będą mogły bardziej aktywnie uczestniczyć w projektach wspierających osoby z niepełnosprawnościami. W ten sposób wspiera się rozwój organizacji, które w przeciwnym razie mogłyby zostać wykluczone z tego typu inicjatyw. Fundusze PFRON są przeznaczone na wsparcie osób z niepełnosprawnościami, a organizacje pozarządowe odgrywają kluczową rolę w dostarczaniu im usług, które są często bardziej elastyczne i dostosowane do lokalnych potrzeb. Zmniejszenie wkładu własnego umożliwi nam skupienie się na merytorycznej realizacji projektów, zamiast na	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				poszukiwaniach dodatkowych środków finansowych, co może skutkować bardziej efektywnym wykorzystaniem funduszy. Mniejsze obciążenia finansowe pozwolą nam skupić się na jakości i innowacyjności swoich działań, a nie na uzupełnianiu brakujących środków. Będziemy mogli przeznaczyć zaoszczędzone środki na podnoszenie kompetencji personelu, rozwój nowych programów czy lepsze dopasowanie oferty do potrzeb beneficjentów. NGO, które działają na rzecz osób z niepełnosprawnościami, często borykają się z niestabilnością finansową. Zmniejszenie wysokości wkładu własnego może zapewnić nam większą stabilność i umożliwić rozwój ich działalności na dłuższą	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				metę. Dzięki temu organizacje będziemy mogli skupić się na długofalowych celach, zamiast ciągłego poszukiwania źródeł finansowania. Zmniejszenie wkładu własnego może sprzyjać nawiązaniu szerszej współpracy międzysektorowej – pomiędzy organizacjami pozarządowymi, administracją publiczną i innymi podmiotami. Większa dostępność środków PFRON umożliwi bardziej intensywną współpracę na rzecz rozwoju usług i wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Wnioskodawcy wnosimy o zmniejszenie wkładu własnego Wnioskodawcy do 5-10%.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
13.4	FUNDACJA POSTSCRIPTUM	Regulamin składania, rozpatrywania i realizacji projektów w ramach art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. III. Kierunek pomocy 2 III.3 Warunki projektów	Kierunek 2 - umożliwienie realizowania projektów obejmujących terytorialnie tylko jedno województwo lub projektów lokalnych dla typu projektu wsparcie realizowane poza placówką, „organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby”.	Bardzo często dana organizacja działa lokalnie, dlatego obowiązek obejmowania co najmniej 4 województw jest sporym utrudnieniem w realizacji projektów w typie projektów: wsparcie realizowane poza placówką, „organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby”. Opierając się na doświadczeniu Wnioskodawcy wnosimy o możliwość realizacji projektów obejmujących terytorialnie tylko jedno województwo lub projektów lokalnych dla typu projektu wsparcie	Uwaga nieuwzględniona. Wnioski lokalne lub regionalne powinny być, co do zasady, składane w konkursach ogłaszanych na podstawie art. 36 ustawy o rehabilitacji przez samorząd powiatowy lub samorząd województwa. Na poziomie PFRON powinny być zlecane te zadania, których realizacja na poziomie regionalnym lub lokalnym jest nieuzasadniona.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				realizowane poza placówką, „organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby”.	
13.5	FUNDACJA POSTSCRIPTUM	„Regulamin składania, rozpatrywania i realizacji projektów”. III. Kierunek pomocy 2 III.3 Warunki projektów	Kierunek 2 - przyjęcie jako kwalifikowalne kosztów certyfikacji zewnętrznej oraz stypendiów szkoleniowych w momencie realizacji szkoleń, które kończą się nabyciem kompetencji lub kwalifikacji dla typu projektu wsparcie realizowane poza placówką, „organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia	Bardzo istotną częścią projektów w ramach kierunku 2 dla typu projektu wsparcie realizowane poza placówką, „organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby” są szkolenia i kursy, w rezultacie których beneficjenci ostateczni	Uwaga niezasadna. Warunki konkursu nie wykluczają możliwości kwalifikacji kosztów certyfikacji zewnętrznej oraz stypendiów szkoleniowych – o ile poniesienie tego rodzaju kosztów jest zasadne z uwagi na założone w projekcie efekty.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby”.	osiągają kompetencje lub kwalifikacje. Wzbogaca to przede wszystkim potencjał danej osoby (w tym m.in. jej CV) i bardzo często jest wypadkową również do poprawy swojej sytuacji na rynku pracy. W związku z tym faktem, istotne dla danej osoby byłoby potwierdzenie nabytych kompetencji/kwalifikacji certyfikatem zewnętrznym (wzmocni to pozycję danej osoby), a także umożliwienie otrzymania stypendium szkoleniowego, z tytułu udziału w szkoleniu, dla osób pozostających bez zatrudnienia (które bardzo często są przeważającą grupą pośród beneficjentów ostatecznych danego projektu). Opierając się na	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				doświadczeniu Wnioskodawcy wnosimy o przyjęcie jako kwalifikowalne kosztów certyfikacji zewnętrznej oraz stypendiów szkoleniowych w momencie realizacji szkoleń, które kończą się nabyciem kompetencji lub kwalifikacji dla typu projektu wsparcie realizowane poza placówką, „organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby”.	
13.6	FUNDACJA POSTSCRIPTUM	Wytyczne w zakresie kwalifikowalności kosztów w ramach art. 36 ustawy o	Rezygnacja z pomniejszania wartości kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem	Obecnie, w momencie realizacji usług zleconych w ramach danego projektu, wartość kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem	Uwaga nieuwzględniona. Nie planujemy w nadchodzącym konkursie zmian w tym zakresie.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. IV. Koszty pośrednie	w momencie realizacji usług zleconych.	jest pomniejszana o wartość w/w usługi. Nie ma to uzasadnienia przy realizacji projektów, gdyż nie przekłada się to 1:1 na pracę personelu zaangażowanego w zarządzanie projektem. Uzasadnieniem uwagi jest również analogia do projektów aktywizacji społeczno-zawodowej, dofinansowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus na lata 2021-2027. Koszty pośrednie stanowią bardzo istotny aspekt realizacji projektów. Niezbędne jest zatem zapewnienie takiej ich wysokości, która pozwoli przede wszystkim na prawidłową realizację projektów. Od lat (już od perspektywy 2014-2020) w projektach aktywizacji społeczno-	Co do zasady, powierzenie działań merytorycznych wykonawcy zewnętrznemu, zachodzi wówczas, gdy Wnioskodawca przekazuje wykonanie działania merytorycznego, w tym przeprowadzenie wszystkich niezbędnych czynności w ramach działania, innemu podmiotowi, wyłączając tym samym swoje własne bezpośrednie zaangażowanie w to działanie. Koszty administracyjne związane z realizacją działania merytorycznego finansowane są wówczas po stronie wykonawcy zewnętrznego. Uwzględnienie wartości usługi zleconej

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				zawodowej EFS przyjęto iż koszty pośrednie wyliczane są od całkowitej wartości projektu, również gdy w budżecie znajdują się wydatki zlecone na zewnątrz. Opierając się na doświadczeniu Wnioskodawcy wnosimy o rezygnację z pomniejszania wartości kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem w momencie realizacji usług zleconych.	wykonawcy zewnętrznemu w podstawie obliczenia ryczału, oznaczałoby uzyskanie przez organizację środków finansowych niewspółmiernych do realizowanych przez tę organizację zadań.
14.1	Stowarzyszenie na rzecz równego dostępu do kształcenia „Twoje Nowe Możliwości” w imieniu Sieci Otwartego Rynku Pracy 2.0 (Fundacja Aktywizacja, WMSON, Stowarzyszenie	Ogłoszenie o konkursie 1/2025 propozycja: Ujednolicenie stawki wolontariatu przy wycenie tej pracy na potrzeby wkładu własnego – przyjęcie jednej stawki (40 zł),	Rekomendujemy odnoszenie się przy wycenie wolontariatu jako wkład do innych stawek w tym samym projekcie. Wyczerpujące dla eliminacji problemów z oceną podnoszonych przez PFRON jako uzasadnienie zmiany będzie doprecyzowanie zapisu w zasadach:	Ujednolicenie stawki, dla wolontariuszy ekspertów, którzy posiadają wysokie kwalifikacje, do poziomu wolontariusza zwykłego, ogranicza organizacjom pozarządowym zorganizowania wkładu osobowego do projektów oraz działa demotywująco dla osób,	Wartość stawki stosowanej przy wycenie pracy wolontariusza określana jest w treści ogłoszenia o konkursie. Przed opracowaniem projektu ogłoszenia DPR skonsultuje tę kwestię z członkami Forum Dialogu.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	SPOZA, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Stowarzyszenie KLUCZ, CRB, Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku”, Fundacja Imago)	bez względu na rodzaj pracy wykonywanej przez wolontariusza i jego kwalifikacje. Wprowadzenie jednolitej stawki dla wszystkich wolontariuszy może przyczynić się do utrzymania spójności w postrzeganiu tej formy zaangażowania. Rozwiązuje to problem interpretacji, eliminując trudności w ocenie czy dana stawka jest odpowiednia i zgodna z wymaganiami zawartymi w	„Jeżeli wolontariusz wykonuje pracę taką, jak stały personel, projektu, którego zatrudnienie jest zaplanowane w budżecie, możesz wyliczyć wartość jego (wolontariusza) pracy w oparciu o stawki przewidziane dla zatrudnionego personelu. W nazwie pozycji budżetowej należy wskazać numer pozycji budżetowej stanowiącej podstawę zastosowania wyższej stawki dla wolontariusza. Pamiętaj jednak, że jest to możliwe, jeżeli wolontariusz posiada kwalifikacje co najmniej takie, jak stały przewidziane dla personelu Twojej organizacji.” De facto – organizacja musi odnieść się do konkretnej stawki	które takie wsparcie są gotowe świadczyć. Ważne: Proponowane przez PFRON rozwiązanie może rozwiązać jeden problem i wygenerować kolejny. Zwracamy tu uwagę na ogromne ryzyko mogące utrudnić ocenę i istotnie zaburzyć wartości wskaźników nakładu, jeżeli po ujednoliceniu stawek pojawią się Wnioskodawcy sztucznie “nabijający” godziny wolontariatu w dużych ilościach. Spowoduje to kolejne utrudnienie pracy Komisji i konieczność rozpatrywania wielu potencjalnych odwołań. Ponadto taki nadmiarowy wolontariat może istotnie zaburzyć wartości	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		dokumentacji konkursowej. Ujednolicenie stawki wolontariatu ułatwi ocenę projektów, co może zmniejszyć liczbę negatywnych ocen.	w tym samym budżecie i wskazać to wprost. Alternatywnie: Odstąpienie od tej zmiany całkowicie bądź zastosowanie uczciwej stawki do kalkulacji pracy świadczonej przez wolontariusza, np. średniej stawki wynagrodzenia ogłoszonej przez GUS. W I kwartale 2025 roku, średnie wynagrodzenie wyniosło 8962,28zł brutto, czyli ok. 10 800zł z kosztami pracodawcy, co daje ok. 64zł/h przy pracy 168h/mc.	wskaźników nakładu, co dodatkowo utrudni ocenę. Rekomendujemy rozwiązanie oparte o odniesienie się do stawki personelu w tym samym projekcie i ponowną ocenę skuteczności rozwiązania za rok.	
14.2	Stowarzyszenie na rzecz równego dostępu do	Ograniczenie liczby wniosków złożonych w konkursie – jeżeli w	1. Rekomendujemy zmianę ewolucyjną – uwzględnienie	Prawo nie powinno działać wstecz, organizacje muszą mieć czas na dostosowanie swoich planów. Limit	Uwaga uwzględniona. W konkursie planowanym do ogłoszenia w 2025 roku PFRON

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	kształcenia „Twoje Nowe Możliwości” w imieniu Sieci Otwartego Rynku Pracy 2.0 (Fundacja Aktywizacja, WMSON, Stowarzyszenie SPOZA, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Stowarzyszenie KLUCZ, CRB, Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku”, Fundacja Imago)	terminie realizacji projektów wyznaczonym w nowym konkursie organizacja realizuje już umowy zawarte w poprzednio ogłoszonym konkursie (konkursach). W jednym roku kalendarzowym organizacja mogłaby realizować (w tym samym okresie) nie więcej niż 5 wniosków. Zwiększy to racjonalne i efektywne planowanie działań przez organizacje	w limicie jedynie wniosków składanych od 2025 roku. 2. Proponowany zapis nie jest jednoznaczny. Proponujemy doprecyzowanie, tak aby nie zapis nie budził wątpliwości typu: 1) Co z projektami zachodzącymi na siebie pod względem terminu rozpoczęcia / zakończenia, np. te realizowane w terminie 1 kwietnia br. do 31 marca przyszłego roku, a realizowane od 1 marca br. do 28 lutego kolejnego roku. 2) Co to znaczy w „roku kalendarzowym”	powinien objąć projekty składane od konkursu 1/2025, czyli de facto zacznie działać w przyszłym roku. Nieprecyzyjność tego zapisu budzi niepokój odnośnie realizacji projektów zachodzących na siebie jednym czy dwoma miesiącami realizacji. Możliwość złożenia wniosku i przystąpienia do jego realizacji po pozytywnej ocenie zwiększy racjonalne i efektywne planowanie działań przez organizacje pozarządowe – dostosowanych do realnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Konkurs 1/2025 wprowadza pozytywne zmiany w zakresie wspierania zadań z zakresu rehabilitacji OzN,	nie wprowadzi ograniczenia liczby równocześnie realizowanych wniosków przez organizację w tym samym okresie. Jednocześnie planujemy wprowadzenie tego ograniczenia w przyszłych konkursach – informację w tym zakresie zamieścimy w tegorocznym ogłoszeniu, tak żeby organizacje mogły w sposób racjonalny i efektywny zaplanować działania projektowe na przyszłość.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		pozarządowe – dostosowanych do realnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	w przypadku projektów, które nie zaczynają się od 1 stycznia? Proponowany zapis: „W tym samym czasie zgodnie z okresami realizacji zapisanymi w poszczególnych wniosków o dofinansowanie – organizacja może realizować nie więcej niż 7 wniosków. W liczbie realizowanych wniosków uwzględnia się wnioski składane w ramach konkursów ogłaszanych przez PFFRON na podstawie Art. 36 ustawy o rehabilitacji w roku 2025 lub później.”	wypracowane w drodze negocjacji, dlatego dla wielu organizacji ważnym jest możliwość złożenia wniosku w tym właśnie konkursie. Wprowadzone ograniczenie praktycznie dyskwalifikuje, przekreśla możliwość udziału w konkursie dużych organizacji, działających na rynku od wielu lat. Duże zainteresowanie udzielanym wsparciem stało się inspiracją do generowania kolejnych projektów prozatrudnieniowych. Każdy projekt odpowie na potrzebę zwiększenia grupy BO, do których dotrze wsparcie, którzy uzyskają zatrudnienie. Posiadamy ponad 23 letnie doświadczenie we wsparciu osób z niepełnosprawnością, dzięki	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				czemu dostęp do BO jest znacznie ułatwiony. Jesteśmy (jaki i wiele innych doświadczonych organizacji) specjalistą w zakresie potrzeb OzN i wymagań pracodawców. Zadania w projektach w sposób kompleksowy odpowiedzą na potrzeby beneficjentów, duża liczba uczestników i zakładany wysoki wskaźnik rezultatu wpłynie na znaczne zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością oraz poprawę ich sytuacji na rynku pracy. Warto również zaznaczyć, że organizacje posiadające doświadczenie w realizacji projektów posiadają zaplecze lokalowe, rzeczowe, techniczne oraz finansowe, w szczególności w zakresie wniesienia wkładu	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				własnego, kadre merytoryczną i administracyjną – są gwarantem prawidłowej realizacji zadań i rozliczenia projektów. Ograniczenie realizowanych projektów może przyczynić się do pobudzenia potencjału nowych organizacji, jednakże należy zauważyć, iż do wypracowania właściwych metod działania potrzebują one czasu i doświadczenia. Każda odpowiedzialna za swoich pracowników i beneficjentów organizacja planuje działania minimum 3 lata w przód dlatego tak nagłe wprowadzanie ograniczeń, które często będą stały w kontrze do wypracowanych strategii rozwoju i wsparcia osób z	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				niepełnosprawnościami z całą pewnością będzie miało negatywny wpływ na funkcjonowanie organizacji jako ośrodków wspierających OzN oraz pracodawców. Niewątpliwie ograniczenie możliwości ubiegania się o środki przez organizacje realizujące już zadania (bez możliwości przygotowania się na zachodzące zmiany) wpłynie na zmniejszenie ilości i jakości rezultatów tj. pozyskania i utrzymania zatrudnienia przez OzN. Zasadnym jest doprecyzowanie zapisu (nie więcej niż ..., w danym kierunku pomocy tj. osobno 1,2,3,4,5,6 i/lub zwiększenie progu	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				z 5 do 7 – 10 w ramach jednego kierunku działań i/lub odroczenie realizacji zapisu – by limit obejmował wnioski składane od 2025 roku aby organizacje mogły sukcesywnie zakończyć i rozliczyć realizowane umowy. Ponadto: 1. Obowiązuje już limit składania 3 wniosków w danym konkursie, w tym limit 2 w ramach jednego kierunku. 2. NGO z wieloletnim doświadczeniem w realizacji zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej OzN, posiadające odpowiednie zasoby kadrowe i znające dobrze realne potrzeby tego środowiska,	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				planują już z kilkuletnim wyprzedzeniem cele i zadania do realizacji na rzecz OzN. Ograniczenie liczby wniosków do 5 (realizowanych w tym samym okresie) wpłynie negatywnie na NGO, destabilizację zatrudnienia i destrukcję potencjału kadrowego, jak również planowanego na przyszłość wsparcia na rzecz OzN. Proponowany limit wniosku będzie miał negatywny wpływ dla NGO na racjonalne i efektywne planowanie działań. 3. Limit 5 wniosków wpłynie negatywnie na same osoby z niepełnosprawnościami, które korzystają ze wsparcia przez NGO realizujące więcej niż	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				5 projektów. W związku z wprowadzeniem takiego rozwiązania OzN nie skorzystają z projektu, z którego do tej pory korzystali ponieważ NGO nie otrzyma dofinansowania ze względu na limit wniosków. 4. Ponadto, NGO które będą miały potencjał realizować 6 lub więcej projektów, będą stały przed trudnym wyborem, z którego wniosku o dofinansowanie zrezygnować ponieważ nie będą mogły złożyć wniosku ze względu na obowiązujący limit. NGO będzie musiało zdecydować, czy wsparcie powinien otrzymać Nowak np. w ramach usług asystenckich, czy Kowalski w ramach projektu dotyczącego	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				aktywizacji zawodowej, a raczej nie o to chodzi we wspieraniu osób z niepełnosprawnościami. 5. Realizacja więcej niż 5 wniosków w tym samym okresie przez organizację pozarządową z wieloletnim doświadczeniem w tym zakresie pozwala na kompleksowe wsparcie OzN przeciwdziałające ich wykluczeniu. 6. Istnieje ryzyko, że wprowadzając przedmiotowy limit wniosków, nastąpi znaczne zwiększenie wniosków z wysokimi budżetami na zadania zlecane przez PFRON (mniej wniosków ale o znacznie wyższym budżecie). Istnieje zatem duże ryzyko zmniejszenia ilości NGO działających na rzecz	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				OzN i utrata potencjału NGO w skali kraju. 7. W związku z ryzykiem wykazanym w punkcie 6, istnieje duże ryzyko, iż powstaną białe plamy na mapie Polski. Wtedy, na tych terenach nie będą realizowane projekty PFRON, albo liczba projektów zostanie drastycznie zmniejszona, przez co ucierpią na tym osoby z niepełnosprawnościami. 8. Podają Państwo argument, iż wprowadzone rozwiązanie „Zwiększy to racjonalne i efektywne planowanie działań przez organizacje pozarządowe – dostosowanych do realnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami;”.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				Uważamy, biorąc pod uwagę nasze doświadczenie (ponad 20 letnie), że liczba realizowanych projektów nie ma tutaj znaczenia jeśli chodzi o racjonalne i efektywne działania. Wręcz przeciwnie, to właśnie z tych potrzeb OzN, na rzecz których prowadzimy działania, wynikało, rozszerzenie działalności tylko z aktywizacji zawodowej w ramach priorytetu 1 na aktywizację społeczną w ramach priorytetu 2. To właśnie ograniczenie i wprowadzony limit doprowadzi niestety do tego, że prowadzone przez nas działania na rzecz OzN nie będą dostosowane do ich potrzeb.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				Mając na uwadze wszystkie powyższe argumenty, zwracamy się z prośbą o niewprowadzanie rozwiązania związanego z limitem 5 wniosków. Ponadto, uważamy, że wprowadzanie tak poważnych zmian powinno być w ogóle poprzedzone dwuletnim okresem karencji. Pozwoli to organizacjom pozarządowym zaplanować sobie nadchodzące zmiany w taki sposób, aby nie rzutowało to, ani na ich potencjał, ani na uczestników projektów. Ponadto, gdyby NGO wiedziały wcześniej o takich planach, tj. o limicie 5 wniosków, inaczej mogłyby sobie zaplanować składane wnioski w poprzednich Konkursach. Dodatkowo, wprowadzenie zmiany,	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				będzie pewnego rodzaju karą dla tych NGO które prężnie działają i mają duży potencjał działalności na rzecz OzN.	
14.3	Stowarzyszenie na rzecz równego dostępu do kształcenia „Twoje Nowe Możliwości” w imieniu Sieci Otwartego Rynku Pracy 2.0 (Fundacja Aktywizacja, WMSON, Stowarzyszenie SPOZA, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, Stowarzyszenie	„Wytyczne w zakresie kwalifikowalności kosztów”, Rozdział IV „Koszty pośrednie”, ustęp „Stawki ryczałtowe”	Zmiana zapisów „Zasad wspierania realizacji zadań” (2025) w zakresie poziomów wysokości stawek ryczałtowych kosztów pośrednich. Proponuje się przyjęcie jedno z dwóch poniżej zaproponowanych wariantów zmiany wysokości poziomów stawek ryczałtowych kosztów pośrednich. Pierwszy wariant zakłada jedynie zmianę wysokości poziomów stawek ryczałtowych kosztów pośrednich przy zachowaniu obecnych	Programy wdrażane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w przypadku konkursów na zadania zlecone w ramach kierunku pomocy nr 1 zakładają aktywizację zawodową. Rodzaj tych przedsięwzięć, które finansuje PFRON nie należy do najłatwiejszych. Grupa docelowa przewidziana do objęcia wsparciem przewiduje zazwyczaj większość osób z niepełnosprawnością umiarkowaną lub znaczną. Sprawia to, że proces aktywizacji zawodowej tychże osób staje się nie lada wyzwaniem.	Uwaga nieuwzględniona. Nie planujemy w nadchodzącym konkursie zmiany w tym zakresie. Ewentualne uwzględnienie proponowanej zmiany wymaga przeprowadzenia wcześniejszej analizy efektywności kosztów, w szczególności przełożenia skali kosztów administracyjnych na koszty merytoryczne. Wzrost cen towarów i usług powoduje również zwiększenie wysokości kosztów merytorycznych projektu – co przekłada się na

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	KLUCZ, CRB, Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku”, Fundacja Imago)		przedziałów kosztów bezpośrednich. W tym przypadku proponuje się podniesienie wysokości stawek ryczałtowych kosztów pośrednich z obecnego poziomu stawek do wysokości poniżej zaprezentowanych dla poszczególnych przedziałów: ☒ Podniesienie z 20% na 25% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) nieprzekraczającej 500.000 zł; ☒ Podniesienie z 19% na 24% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości (w odniesieniu do	Podmioty realizujące projekty często angażują do realizacji projektów swój dodatkowy personel, aby formy wsparcia przewidziane w tych projektach były na jak najwyższym poziomie. Dzięki czemu takowe usługi nie tylko są jakościowo dobre przyczyniając się do realnego wsparcia beneficjentów ostatecznych, ale przede wszystkim efektywne w zakresie osiągnięć na rzecz beneficjentów ostatecznych. Niestety w przypadku realizatorów projektów wiąże się to z dodatkowymi kosztami finansowymi nie objętymi ani kosztami bezpośrednimi ani kosztami pośrednimi. Oznacza to, że nierzadko bywają sytuacje w których podmioty realizujące projekty	wartość podstawy, od której wyliczany jest ryczałt.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			kosztów kwalifikowalnych) powyżej 500.000 zł do 1.000.000 zł włącznie; ☒ Podniesienie z 18% na 23% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) powyżej 1.000.000 zł do 2.000.000 zł włącznie; ☒ Podniesienie z 16% na 21% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) powyżej 2.000.000 zł do 3.000.000 zł włącznie; ☒ Podniesienie z 13% na 18% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów	ponoszą większe koszty niż założone koszty pośrednie, tylko dlatego by zrealizować projekt. W powiązaniu z wysokimi wkładami własnymi w ramach programu Absolwent czy też kierunku pomocy nr 1 oznacza to, że realnie realizatorzy projektów wnoszą znaczące środki finansowe na potrzeby kosztów administracyjnych projektów. W całej konstrukcji tych finansów nie pomaga inflacja z jaką nasz kraj zmierzał się przez ostatnie 2 lata. Wysoki poziom inflacji doprowadził do gwałtownego wzrostu cen nie tylko kosztów eksploatacyjnych (np. energia, wynajem biur itp.) ale przede wszystkim do gwałtownego wzrostu wynagrodzeń. W tym wynagrodzeń kadr zaangażowanych	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			o wartości (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) powyżej 3.000.000 zł do 5.000.000 zł włącznie; ☒ Podniesienie z 12% na 17% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) przekraczającej 5.000.000 zł. Drugi wariant zakłada całkowitą zmianę wysokości poziomów stawek ryczałtowych kosztów pośrednich przy jednoczesnej zmianie przedziałów kosztów bezpośrednich kształtem i zaczerpniętym wzorem z projektów realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	w realizację projektów. Spowodowało to, że w wielu przypadkach poziom kosztów pośrednich w szczególności w małych projektach był niewystarczający aby środki finansowe przewidziane w ramach kosztów pośrednich pokryły koszty zarządzania projektem. W konsekwencji w przyszłości może to doprowadzić do zjawiska wymuszonego składania wniosków o dofinansowanie opiewających na duże wartości. To z kolei może przełożyć się na ryzyko realizacji projektów i osiągania wskaźników oraz mniejszą ilość projektów wybieranych do dofinansowania. Powyższe zjawiska są zjawiskami zewnętrznymi, nie wynikającymi	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			W tym przypadku proponuje się zmianę wysokości stawek ryczałtowych kosztów pośrednich i zastosowanie następujących przedziałów: ☒ 25% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) do 830.000 zł włącznie; ☒ 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) powyżej 830.000 zł do 1 740 000 zł włącznie;	wprost z założeń programów a jedynie czynnikami wpływającymi na realizację projektów. Niemniej jednak należy zwrócić również uwagę na aspekt wewnętrzny założeń programów i poziomu stawek kosztów pośrednich. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych tworząc i wdrażając własne programy w dużej mierze stara się powielać dobre praktyki z innych programów. W szczególności z programów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+). Wiele zapisów wytycznych kwalifikowania wydatków swoje odzwierciedlenie ma w wytycznych kwalifikowania wydatków w programach finansowanych z EFS+. W tym	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
			☒ 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) powyżej 1 740 000 zł do 4 550 000 zł włącznie; ☒ 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich (w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych) przekraczającej 4 550 000 zł.	przypadku należy dokonać nieco analizy porównawczej programów i grup docelowych jakie wspierają analogiczne projekty realizowane z tych programów. Otóż w projektach EFS+ często grupami docelowymi są osoby pełnosprawne nie posiadające znaczących barier w wejściu na rynek pracy czy też jego powrocie. Niekiedy w ramach projektów EFS+ obejmowane są również osoby z niepełnosprawnościami. Niemniej kiedy spojrzymy na kształt kosztów realizacji obu projektów finansowanych z PFRON i EFS+ dostrzeżemy analogiczność w stosowaniu uproszczonych metod rozliczania kosztów pośrednich. Niestety analogia ta kończy się wraz z tym rozwiązaniem. W projektach	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				EFS+ gdzie uczestnikami najczęściej są osoby pełnosprawne, koszty pośrednie są na znacznie wyższych poziomach. Natomiast w projektach PFRON gdzie uczestnikami są osoby o znacznie większych potrzebach i znacznie większych barierach wejścia/powrotu na rynek pracy, koszty pośrednie w tych projektach są znacznie niższe. Zachodzi zatem pytanie czy w tym przypadku nie dochodzi do marginalizacji znaczenia wspierania inicjatyw na rzecz wchodzenia, powrotu i utrzymywania się osób niepełnosprawnych na rynku pracy jakie są finansowane z PFRON. Albowiem wysokość kosztów pośrednich ma znaczący wpływ na jakość realizowanych projektów.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				Chcąc zachować odpowiednią jakość realizacji tychże projektów należy skupić się na ich odpowiednim finansowaniu, nie tylko kosztów bezpośrednich ale również kosztów pośrednich. Gdyż to one mają wpływ na możliwość zatrudnienia odpowiedniej kadry do zarządzania projektem, wynajmu biura projektu spełniającego wymogi dostępności architektonicznej czy też prowadzenia działań promocyjnych uwzględniających dostępność itp. Do tego należy dodać kolejne obowiązki formalne związane z systemem iPFRON, które generują dodatkowe godziny pracy personelu administracyjnego. W związku z powyższym istnieje zasadność podniesienia i	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				wyrównania poziomu stawek ryczałtowych kosztów pośrednich do poziomu kosztów obowiązujących w projektach EFS+ tak by poziomy ich zagwarantowały stabilność realizacji projektów, a co za tym idzie pewność osiągania wskaźników.	
14.4	Stowarzyszenie na rzecz równego dostępu do kształcenia „Twoje Nowe Możliwości” w imieniu Sieci Otwartego Rynku Pracy 2.0 (Fundacja Aktywizacja, WMSON, Stowarzyszenie SPOZA, Stowarzyszenie na rzecz Osób z	„Wytyczne w zakresie kwalifikowalności kosztów”, Rozdział IV „Koszty pośrednie”, ustęp „Stawki ryczałtowe”	Usunięcie zapisu „Jeżeli powierzysz wykonawcy zewnętrznemu wykonanie usługi merytorycznej w projekcie, pamiętaj, że podstawa, od jakiej obliczymy ryczałt, zostanie pomniejszona o wartość tej usługi.”	Zwracamy się z prośbą o ujednolicenie zapisów Zasad z zapisami programu FERS w zakresie podstawy wyliczenia kosztów pośrednich. Wnioskujemy o usunięcie zapisu o pomniejszaniu ryczałtu o koszty usług merytorycznych powierzonych wykonawcy zewnętrznemu. Zlecenie usług merytorycznych wymaga wielu czynności administracyjno-finansowych, które realizowane są w ramach kadry rozliczanej	Uwaga nieuwzględniona. Co do zasady, powierzenie działań merytorycznych wykonawcy zewnętrznemu, zachodzi wówczas, gdy Wnioskodawca przekazuje wykonanie działania merytorycznego, w tym przeprowadzenie wszystkich niezbędnych czynności w ramach działania, innemu podmiotowi, wyłączając tym samym swoje własne

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Niepełnosprawnością Intelktualną, Stowarzyszenie KLUCZ, CRB, Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku”, Fundacja Imago)			w kosztach pośrednich, dlatego też nie jest zasadne obniżanie podstawy do wyliczenia kosztów pośrednich w tym zakresie. Zgodnie z przyjętymi w dokumentacji programu FERS założeniami do podstawy stanowiącej koszty bezpośrednie od których proporcjonalnie naliczany jest również ryczałt kosztów pośrednich nie zalicza się jedynie kosztów racjonalnych usprawnień.	bezpośrednie zaangażowanie w to działanie. Koszty administracyjne związane z realizacją działania merytorycznego finansowane są wówczas po stronie wykonawcy zewnętrznego. Uwzględnienie wartości usługi zleconej wykonawcy zewnętrznemu w podstawie obliczenia ryczałtu, oznaczałoby uzyskanie przez organizację środków finansowych niewspółmiernych do realizowanych przez tę organizację zadań.
14.5	Stowarzyszenie na rzecz równego dostępu do kształcenia „Twoje Nowe Możliwości”	„Wytyczne w zakresie kwalifikowalności kosztów”, Rozdział VI „Szczegółowe zasady kwalifikowalności	Zwiększenie katalogu kosztów kwalifikowalnych o możliwość rozliczania w projektach kosztów ubezpieczenia zdrowotnego oraz kart	Po raz kolejny podnosimy temat, iż tego typu składowe wynagrodzenia są na rynku pracy standardem. Brak możliwości zapewnienia dodatkowego systemu wsparcia już	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z warunkami kwalifikowalności kosztów w ramach zadań zleczanych, dofinansowaniu podlegają

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	w imieniu Sieci Otwartego Rynku Pracy 2.0 (Fundacja Aktywizacja, WMSON, Stowarzyszenie SPOZA, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, Stowarzyszenie KLUCZ, CRB, Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku”, Fundacja Imago)	kosztów”, ustęp VI.1 „Koszty osobowe personelu projektu”, pkt. „Co kwalifikujemy w ramach wynagrodzenia”	gwarantujących dodatkowe benefity dla pracowników, np. Multisport.	na starcie stawia organizacje pozarządowe jako pracodawców drugiej kategorii. W połączeniu z bardzo niską elastycznością odnośnie systemu podwyżek czy premiowania, a także niskimi kwotami bazowymi, zrekrutowanie kadry, która zapewni najwyższą jakość wsparcia dla uczestników i uczestniczek projektu jest niezwykle utrudnione. Nie stanowiąc konkurencji dla innych pracodawców często nie mamy jako III sektor możliwości zatrudnienia personelu z najlepszym przygotowaniem do świadczenia usług dla osób z niepełnosprawnościami.	koszty niezbędne do realizacji projektu. Zapewnienie pracownikom ubezpieczenia zdrowotnego lub kart np. Multisport niewątpliwie zwiększa konkurencyjność danego pracodawcy na rynku pracy, ale koszty te nie są w sposób bezpośredni związane z realizacją projektu.
14.6	Stowarzyszenie na rzecz równego dostępu do	„Regulamin składania, rozpatrywania i realizacji projektów”,	Zapis odnośnie umów cywilnoprawnych „w każdym miesiącu wynagrodzenie nie może być	Cześć uczestników projektu zatrudnia się na zlecenie, nie ze względu na taką konieczność, ale ze	Uwaga nieuwzględniona. Obecne zapisy normują zarówno minimalny okres zatrudnienia,

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	kształcenia „Twoje Nowe Możliwości” w imieniu Sieci Otwartego Rynku Pracy 2.0 (Fundacja Aktywizacja, WMSON, Stowarzyszenie SPOZA, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteluktualną, Stowarzyszenie KLUCZ, CRB, Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku”, Fundacja Imago)	Rozdział III „Kierunek pomocy 1”, ustęp III.3 „Warunki projektów”, pkt. „Rezultaty projektu”	niższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę.” Proponujemy zmianę zapisu na „łączne trzymiesięczne wynagrodzenie uzyskane w trzech pierwszych następujących po sobie miesiącach w ramach umowy cywilnoprawnej nie może być niższe od kwoty stanowiącej trzykrotność minimalnego wynagrodzenia”.	względu na charakter wykonywanych prac. Umowa cywilnoprawna z założenia nie może nosić znamion umowy o pracę, a wyznaczanie limitu miesięcznego otrzymywanego wynagrodzenia sprowadza ją do tego. Często osoby wykonujące dzieło, bądź pracujące w wolnych zawodach nie będą rozliczać się z regularnych odstępach czasu. Jednocześnie od początku roku 2024 przez zmiany w Kodeksie Pracy dotyczące konieczności zapewnienia wyposażenia każdemu pracownikowi zatrudnionemu na etat oraz kolejnym podwyżkom płacy minimalnej obserwujemy tendencję wzrostową w liczbie pracodawców, którzy zatrudniają nowych pracowników na umowy	jak również minimalną wysokość wynagrodzenia miesięcznego. Umowy zawierane pomiędzy pracodawcami a beneficjentami ostatecznymi muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami, w szczególności w zakresie minimalnej kwoty miesięcznego wynagrodzenia za pracę oraz minimalnej kwoty wynagrodzenia za jedną godzinę pracy. Odejście od przestrzegania tych warunków nie jest możliwe.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				cywilnoprawne. Często umowy te zakontraktowane są na łączną kwotę przekraczającą trzykrotność minimalnej płacy, ale to wynagrodzenie może się różnić w poszczególnych miesiącach. W takiej sytuacji nie ma możliwości zakwalifikowania ich do wskaźnika do momentu ich zakończenia, co w praktyce często wykracza poza okres realizacji projektu.	
14.7	Stowarzyszenie na rzecz równego dostępu do kształcenia „Twoje Nowe Możliwości” w imieniu Sieci Otwartego Rynku Pracy 2.0 (Fundacja Aktywizacja, WMSON,	„Regulamin składania, rozpatrywania i realizacji projektów”, Rozdział III „Kierunek pomocy 1”, ustęp III.3 „Warunki projektów”: „Beneficjentami ostatecznymi projektu	Wnioskujemy o zmianę tego zapisu na: „Beneficjentami ostatecznymi projektu mogą być wyłącznie osoby od 16 r.ż.” Albo:	Ze względu na zachodzące zmiany demograficzne oraz ekonomiczne, wnioskujemy o możliwość przyjmowania do projektów osób, którym przysługuje świadczenie emerytalne. W ostatnich latach do organizacji zgłasza się wiele seniorów z niepełnosprawnością, którzy szukają wsparcia w podjęciu	Uwaga nieuwzględniona. Fundusz koncentruje swoje działania na osobach w wieku aktywności zawodowej, które nie osiągnęły wieku emerytalnego.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Stowarzyszenie SPOZA, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, Stowarzyszenie KLUCZ, CRB, Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku”, Fundacja Imago)	mogą być wyłącznie osoby, które nie osiągnęły wieku emerytalnego (w przypadku kobiet od 16 do 60 roku życia, w przypadku mężczyzn od 16 do 65 roku życia).”	„Beneficjentami ostatecznymi projektu mogą być wyłącznie osoby pełnoletnie.”	zatrudnienia, głównie z powodów ekonomicznych. Ze względu na zapisy umieszczone w regulaminie konkursu, a tym samym określenie w projektach grupy docelowej na osoby, które nie osiągnęły wieku emerytalnego, nie jesteśmy w stanie takiego wsparcia udzielić. Wg danych ZUS w 2025 roku liczba pracujących emerytów wynosi 872,6 tys. Liczby te rosną z roku na rok, o prawie 52% wzrosła liczba pracujących emerytów w stosunku do roku 2015. Dane te pokazują, wzrastającą potrzebę uwzględnienia tej grupy wiekowej w świadczonych usługach dot. powrotu na rynek pracy.	

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
14.8	Stowarzyszenie na rzecz równego dostępu do kształcenia „Twoje Nowe Możliwości” w imieniu Sieci Otwartego Rynku Pracy 2.0 (Fundacja Aktywizacja, WMSON, Stowarzyszenie SPOZA, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, Stowarzyszenie KLUCZ, CRB, Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym	Ogłoszenie o konkursie 1/2025, IV. Wkład własny	Wkład własny kierunku pomocy 6 – 40% kosztów kwalifikowalnych poniesionych w ramach projektu	Biorąc pod uwagę charakter działań – działań informacyjno-promocyjnych o charakterze edukacyjnym związanym z promocją działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami niezbędne jest obniżenie wymaganego wkładu własnego lub ograniczenie tego wymogu do wydarzeń, które są już realizowane w poprzednich latach i miały możliwość zdobycia „marki”, która jest kluczowa z perspektywy potencjału do pozyskania sponsorów. Ustanowienie wkładu własnego na poziomie 40% dla podmiotów, które nie ma jeszcze zbudowanego systemu sponsoringu, stanowi olbrzymi bloker dla NGO	Uwaga nieuwzględniona. Kierunek pomocy 6 – kampanie społeczne to specyficzny i trudny rodzaj przedsięwzięć. Organizacja, która podejmuje się realizacji tego rodzaju działań musi posiadać specjalistyczną wiedzę i doświadczenie, aby skutecznie zrealizować zamierzone cele kampanii społecznej. W ocenie Funduszu, przy tak specyficznych projektach, dywersyfikacja źródeł finansowania odgrywa szczególną rolę. Bezpieczeństwo finansowe realizowanego przez organizację pozarządową przedsięwzięcia jest większe

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	„Hej, Koniku”, Fundacja Imago)			zainteresowanych zaangażowaniem się w organizację wydarzeń promujących ww. temat. Być może lepszym rozwiązaniem byłoby ustalenie dla nowych wydarzeń osobnej wiązki środków z niższym wkładem własnym, ale też np. niższą kwotą maksymalnego dofinansowania ze środków PFRON na to wydarzenie.	przy zapewnieniu różnych źródeł finansowania. Fundusz nie planuje zmian w zakresie wymaganej wysokości wkładu własnego w kierunku pomocy 6.
14.9	Stowarzyszenie na rzecz równego dostępu do kształcenia „Twoje Nowe Możliwości” w imieniu Sieci Otwartego Rynku Pracy 2.0 (Fundacja Aktywizacja, WMSON, Stowarzyszenie	Warunki realizacji konkursu 1/2025	Wyrównanie poziomu wkładu własnego do poziomu obowiązującego w kierunku 2gim.	Zgodnie z uwagami z poprzednich okresów – wnosimy po raz kolejny o wyrównanie poziomu wkładu własnego w kierunku 1szym do poziomu obowiązującego w kierunku 2gim. Wymagany wkład własny został znacznie obniżony w konkursie 1/2023, jednak dalej zróżnicowanie ww. poziomu wymaganego wkładu dla	Uwaga nieuwzględniona. Nie planujemy w nadchodzącym konkursie zmian w zakresie wysokości wkładu własnego w kierunku pomocy 1, wyrównujących ten wkład do poziomu obowiązującego w kierunku 2.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	SPOZA, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, Stowarzyszenie KLUCZ, CRB, Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku”, Fundacja Imago)			realizatorów usług aktywizacji społecznej i zawodowej stanowi brak równego traktowania wnioskodawców w obu kierunkach. W obu kierunkach prowadzone są działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami, które często uzupełniają się wzajemnie i realizowane są przez te same organizacje, tworzące z nich całość oferowanego wsparcia. Niezrozumiałe jest dla nas z tego względu różnicowanie nakładanych wymogów dotyczących wkładu finansowego. Działanie tego typu ma ewidentnie dyskryminacyjny charakter dla podmiotów realizujących aktywizację zawodową. Podkreślić należy również, że taki sposób postępowania nie koreluje	Fundusz w 2023 r. w konkursie „Możemy więcej” obniżył wymaganą minimalną procentową wysokość wkładu własnego z 10% do 5% kosztów kwalifikowalnych poniesionych w ramach projektu. Ewentualne dalsze zmiany w tym zakresie muszą być przeprowadzone przy uwzględnieniu wprowadzenia maksymalnego limitu wartości projektów w kierunku pomocy 1.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
				również z celami strategicznymi ujętymi w Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami oraz samą działalnością statutową Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, który ma wspierać osoby z niepełnosprawnościami zarówno w obszarze społecznym, jak i zawodowym.	
14.1 0	Stowarzyszenie na rzecz równego dostępu do kształcenia „Twoje Nowe Możliwości” w imieniu Sieci Otwartego Rynku Pracy 2.0 (Fundacja Aktywizacja, WMSON, Stowarzyszenie	Propozycja do konkursu 1/2025: Stosowanie taryfikatorów obowiązujących w regionalnych programach operacyjnych – jako materiału	1. Wskazanie explicite w dokumentacji: „taryfikatory mają charakter pomocniczy. Wnioskodawca może przewidzieć w budżecie koszty w innej wysokości, uzasadniając je w części C Wniosku”. 2. Zwracamy się z prośbą, o wzięcie pod uwagę,	1. Taryfikatory wielu programach blokowały innowacyjność, gdyż nie są w stanie uwzględnić wielu przypadków. Mogą nieintencjonalnie wykluczyć te działania, które nie wpiszą się w taryfikator. Przykładowo Ministerstwo Nauki w programach FERS 1.3 na dostępność wskazało, że	Uwaga uwzględniona częściowo. Linki do regionalnych programów operacyjnych zostaną wskazane na stronie PFRON łącznie z dokumentacją konkursową. Taryfikatory stosowane w regionalnych programach operacyjnych zawsze traktowane były przez

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	SPOZA, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Stowarzyszenie KLUCZ, CRB, Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym „Hej, Koniku”, Fundacja Imago)	pomocniczego dla komisji konkursowej, podczas weryfikacji stawek zaplanowanych w budżetach projektów. Taryfikatory były już wcześniej stosowane (jako materiał pomocniczy) podczas pracy komisji konkursowej. Korzystanie z tego rozwiązania zostało zawieszone podczas okresu przejściowego (brak aktualnych taryfikatorów w programach	podczas opracowywania taryfikatora, regionalnej rozbieżności w kwotach i dostosowania ich w projektach ogólnopolskich – stawki np. w województwach podlaskim i mazowieckim mogą być diametralnie zróżnicowane. Prosimy także o doprecyzowanie jakiego zakresu usług / zakupów taryfikator miałby dotyczyć oraz opublikowanie go wraz z ogłoszeniem o konkursie.	taryfikator jest pomocniczy i możliwe jest uzasadnianie wyższych kosztów. 2. Zaznaczamy, iż realizowane w różnych projektach formy wsparcia są niezwykle zróżnicowane pod względem zakresu merytorycznego, dlatego ustalenie jednej stawki uwzględniającej konkretny zakres wsparcia może nie odzwierciedlać wkład pracy jaki musi zostać wykonany podczas realizacji. Taryfikator taki powinien dotyczyć jedynie zakupów uniwersalnych jak np. koszt przerwy kawowej/1 osobę i być dostosowany do cen na poszczególnych rynkach regionalnych.	komisję konkursową jako materiał pomocniczy. Stawki wskazane w tych taryfikatorach nie mają bezpośredniego przełożenia na stawki wykazane w budżetach projektów w konkursach o zlecenie realizacji zadań.

Lp.	Zgłaszający uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko DPR
1.	2.	3.	4.	5.	6.
		unijnych). Rozwiązanie to pozwala na ocenę kosztów projektowych przy uwzględnieniu poziomu cen obowiązujących w danym regionie.			